

150 Kč

PERSPEKTIVY KVALITY

Odborný časopis vydává Česká společnost pro jakost,
spolupracuje Slovenská spoločnosť pre kvalitu.

2/2024

**Česká společnost pro jakost rozšířila svoje služby
i pro certifikaci FSC**

Cesta k IMS Škoda aneb Má Škoda jenom to ISO?

**Nejslibnější technologie
pro budoucí růst
a konkurenceschopnost jsou
robotika, automatizace a AI**

**Rozhovor s Pavlem Kysilkou
„Máme značný potenciál
prosperity a stability, který
leží ladem“**

**Nové požadavky na
opravy spotřebního
zboží a životnost
výrobků**

Váš partner na cestě za vyšší kvalitou

QUALITY
INNOVATION
AWARD

Mezinárodní soutěž inovací – Quality Innovation Award

Přes 3000 inovací se zapojilo do soutěže

Quality Innovation Award od jejího vzniku v roce 2007.

Devátým rokem mají možnost změřit své síly se zahraniční konkurencí i čeští inovátoři. **Přihlaste se i Vy!**

Co Vám účast v soutěži přinese:

- Možnost získání národního či mezinárodního uznání
- Nezávislou zpětnou vazbu od odborníků z celého světa
- Srovnání s národní i mezinárodní konkurencí
- Zvýšení povědomí o inovaci
- Vstup na nové trhy

Jaká je kvalitní inovace?

- Vhodně načasována
- Užitečná a prakticky využitelná
- Splňující očekávání a potřeby uživatelů
- Přispívající k pokroku v technickém, sociálním či tržním odvětví

Soutěžní kategorie:

Mikropodniky	Organizace s max. 10 zaměstnanci a obratem do 2 mil. EUR
Malé a střední podniky	Organizace s max. 250 zaměstnanci a obratem do 50 mil. EUR
Velké organizace	Organizace nad 250 zaměstnanců a obratem nad 50 mil. EUR
Inovace ve veřejné správě	
Inovace v sektoru vzdělávání	
Inovace v sociálním a zdravotním sektoru	
Odpovědné a obnovitelné inovace	Inovace s environmentálním dopadem
Potenciální inovace	Inovace „na papíře“, dosud netestované na trhu

Účast v soutěži je ZDARMA.

TERMÍN odevzdání přihlášek je do 30. září 2024.

Více informací naleznete na webu soutěže <http://www.qualityinnovation.org/>, webu České společnosti pro jakost, <http://www.csq.cz/mezinarodni-soutez-inovaci/>, nebo na adrese: koten@csq.cz.

Milé čtenářky, milí čtenáři,

jsem rád, že vše klaplo a i přes komplikace spojené s velkou rekonstrukcí prostor ČSJ, která bude probíhat přes celé léto, se podařilo částečně v provizorních podmínkách připravit toto letní číslo časopisu Perspektivy kvality.

Toto vydání je oproti jiným výjimečné v tom, že se nám pro ně podařilo dát dohromady více rozhovorů, než s kolika se obvykle setkáváte. Připravili jsme sérii rozhovorů s inspirativními osobnostmi nejen z České společnosti pro jakost, ale i z dalších oblastí. Tito odborníci se s námi podělili o své bohaté zkušenosti, inovativní přístupy, informace o nových produktech v nabídce ČSJ a další témata. Věřím, že obohatí Vaše znalosti a že rozhovory zpřijemní letní čas.

Nezapomeňte také přihlásit své organizace do soutěží o prestižní ocenění vyhlašované Českou společností pro jakost. Hledáme nové Ambasadory kvality ČR v podnikatelském i veřejném sektoru. Mezinárodní cena inovací – Quality Innovation Award je připravena v několika kategoriích právě pro Vaše inovace. Umožní Vám zviditelnit se na mezinárodní scéně a porovnat Vaše inovace z mezinárodního pohledu. Tato ocenění jsou skvělou příležitostí, jak můžete prezentovat úspěchy své organizace, firmy. Přihlášky je možné posílat do konce září. My se těšíme na Vaši účast, díky které můžeme společně posouvat hranice kvality stále výše.

Zpět k aktuálnímu vydání časopisu. Určitě bych Vaší pozornosti doporučil článek Tomáše Kramného ze Škoda Auto, autor v něm představuje cestu této společnosti od několika samostatných systémů řízení v devadesátých letech minulého století k integrovanému systému řízení 21. století, který zahrnuje několik desítek systémových standardů, s důrazem na integraci auditů systému a managementu rizik. Někteří z Vás měli možnost vidět a slyšet jeho příspěvek – prezentaci na toto téma na konferenci SYMA, Vám ostatním přinášíme podrobnosti "černé na bílém" v našem časopise.

Stejně tak mezi rozhovory, o kterých byla v úvodu zmínka, je rozhovor s Pavlem Kysilkou, jedním z hlavních řečníků konference. Pavel Kysilka je přední český ekonom, bývalý guvernér ČNB a exšéf České spořitelny. Ve svém vystoupení se zabýval stavem české ekonomiky nebo odpovídal na otázky, mimo jiné, co brzdí podnikání a brání jeho rozvoji.

Rád bych zmínil konkrétně i rozhovor s výkonným ředitelem ČSJ o novém produktu v nabídce společnosti, kterým je certifikace původu dřevní hmoty v rámci pravidel FSC – pro klienty z oblasti lesnictví, dřevozpracujícího průmyslu, papírenského průmyslu, dalších souvisejících oborů a obchodu. Pokud Vás zajímá více z této oblasti, doporučuji Vaší pozornosti celý rozhovor s Petrem Kotenem.

Zvláštní pozornost si pak zaslouží informace o aktivitách a úspěších České společnosti pro jakost na mezinárodním poli, včetně osobního ocenění EFQM pro Danuši Fišerovou, ke kterému jí jistě i Vaším jménem srdečně blahopřejeme!

Toto je jen stručný výběr z nabídky obsahu aktuálního čísla Perspektiv kvality, samozřejmě nechybí další příspěvky mj. pravidelných autorů a na očekávaná témata.

Všem přeji příjemné čtení, a především krásné letní prázdniny.

David Kubla, šéfredaktor
kubla@csq.cz

Značka kvalitních českých výrobků a služeb

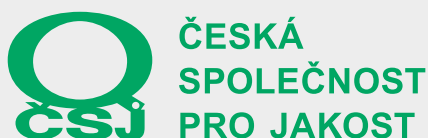
Chcete jednoduše a efektivně komunikovat zákazníkovi kvalitu svých produktů, odlišit se od konkurence a posílit marketing? Získejte značku nezávisle ověřené kvality CZECH MADE!

Značka CZECH MADE garantuje Vaším zákazníkům, že kvalita Vašich českých produktů:

- byla prověřena odbornou komisí během důkladného hodnocení kvality
- byla ověřena i v rámci hodnocení spokojenosti zákazníků
- dosahuje nadstandardní úrovně
- je pravidelně kontrolována

Značka CZECH MADE je součástí Národního programu Česká kvalita na podporu prodeje kvalitních výrobků a služeb, který značce garantuje vysokou objektivnost a věrohodnost.

Správcem značky CZECH MADE je Česká společnost pro jakost, která značce poskytuje stabilitu a zkušenosti z oboru. Máte-li zájem o více informací, obraťte se na nás.

www.czechmade.cz
www.csq.cz

Telefon: 725 953 414, E-mail: smejkal@csq.cz

Aktuální téma

Perspektivy kvality (pracovního a osobního) života: střípky puzzle, z nichž sami tvoříme obraz <i>Libor Friedel</i>	4
Cesta k IMS Škoda aneb Má Škoda jenom to ISO? <i>Tomáš Kramný</i>	10
Zjištění z aktuálního průzkumu pro AMSP: Nejslibnější technologie pro budoucí růst a konkurenceschopnost jsou robotika, automatizace a AI <i>Eva Svobodová</i>	14
Česká společnost pro jakost rozšířila svoje služby i pro certifikaci FSC Rozhovor s výkonným ředitelem ČSJ <i>Petrem Kotenem</i>	18
Zodpovědná efektivita: riadenie rizík bezpečnostnými systémy na skládkách odpadov <i>Zora Németh, Attila Németh</i>	20

Rozhovor

Rozhovor s Pavlem Kysilkou v návaznosti na jeho vystoupení na konferenci SYMA 2024 Máme značný potenciál prosperity a stability, který leží ladem <i>Eva Brixí</i>	24
--	----

Události

Konference SYMA 2024: tradiční akce v novém prostředí	26
Hradec Králové je městem eGovernmentu, už po 26. hostil konferenci ISSS <i>Adam Foltá</i>	29
Nové mezinárodní aktivity a potvrzení postavení České společnosti pro jakost	32
Zajímá vás elektromobilita? <i>Zdeněk Svatoš</i>	33

Ze života spolku

Výjezdní zasedání Regionálního centra ČSJ České Budějovice: Závod společnosti YPSOTEC v Táboře <i>Filip Holeček</i>	34
Pomohou moderní teplárny likvidovat odpad? <i>Helena Křepelková</i>	37
Informační centrum ČSJ při TUL: Studenti se seznámili s Modelem EFQM <i>Markéta Tomek</i>	40
Komplexní analýza systému řízení Charity Česká Lípa pomocí Modelu EFQM Rozhovor se zakladatelkou a ředitelkou Charity Evou Ortovou <i>Danuše Fišerová</i>	42
Forum EFQM 2024: Model EFQM 2025 a 35. výročí založení EFQM <i>Danuše Fišerová</i>	46

Centrum excelence

Rozhovor

ParaCENTRUM Fenix v Brně se dvěma oceněními od ČSJ: Ocenění je potvrzením toho, že jdeme správnou cestou, říká v rozhovoru ředitel Petr Houšť <i>Eva Brixí, David Kubla</i>	48
---	----

Zaměřeno na spotřebitele

Nové požadavky na opravy spotřebního zboží a životnost výrobků <i>Víktor Vodička</i>	52
--	----

Kvalitně česky

Pokud – až příliš univerzální výraz <i>Věra Vlková</i>	54
---	----

Perspektivy kvality (pracovního a osobního) života: střípky puzzle, z nichž sami tvoříme obraz

Libor Friedel

Časopis Perspektivy kvality (mě) vybízí zabývat se různými úhly pohledu na kvalitu a ovlivňující faktory, zejména těmi „netechnickými“. Chci tedy přidat pár úvah, provokací a inspirací k velkému tématu, které se týká nás všech – kvalitě života. Život je „produkt“ či „služba“, které si vytváříme/„vyrábíme“ sami, zejména přístupem „zevnitř-ven“, jak to shrnuje můj celoživotní inspirátor Stephen Covey [1].

Jelikož život naštěstí nemá „kvalitářské standardy“, jsme tvůrci vlastního „QMS“. Byť si nedělám iluze o tom, že mnozí z nás a často podléhají společenskému zrcadlu či dalšímu srovnávání, které mylně za jakýsi standard považujeme. Paradoxně to negativně ovlivňuje kvalitu našeho prožívání.

Světová zdravotnická organizace WHO definuje kvalitu života (QOL – *Quality of Life*) jako „individuální vnímání svého postavení v životě v kontextu kultury hodnotových systémů, ve kterých žije, a ve vztahu ke svým cílům, očekáváním, standardům a zájmům“.

O co se můžeme opřít při budování kvality života z mého pohledu? O etiku, naše hodnoty, svědomí, paradigmat, silné stránky, zkušenosti (chyby, vzestupy a pády...), tvořivost/imaginaci, ale i prostředí, v němž jsme byli formováni a jímž stále jsme ovlivňováni.

Na seminářích říkám, že nikde v organizaci není šatna, kde by zaměstnanec na jakékoli úrovni odložil svůj osobní život a vše co s sebou nese a oblékl si pouze plášť firemních cílů, úkolů, standardů, produktivity, problémů apod. Stejně tak i naopak, doma nemáme šatnu na pracovní starosti (či radosti). Dva světy se prolínají v jeden celek. To je také důvod mé skepse, pokud jde o fenomén WLB – *Work-Life Balance*, rovnováhy mezi osobním a pracovním životem. Vnímám to jako spíše umělé oddělování a rozdělování životní jednoty, které spíše přispívá k vědomí určité dezintegrace identity člověka do jeho rolí.

Je to možná naivní pohled, ale s dramatickými dopady do vztahů a prostředí ve firmách, rodinách a jakýchkoli dalších „organizacích“. Nejsem přece „někdo jiný“, pokud trávím čas v zaměstnání, a pak „někdo jiný“, když se vracím domů. Jen střídám role. Dobře na to poukazuje Diltsova pyramida (obr. 1) neurologických úrovní [2]. Rolím příkládáme daleko větší význam než své identitě (a v ní nastává chaos), což mnohé mate a ovlivňuje životní pohodu (*well-being*), prospívání a kvalitu (života, vztahů, práce, vlastního citění...). Možná se mi to lépe říká/píše, protože jsem podstatnou část svého života strávil jako OSVČ. Měl jsem však i své firmy

a také jsem byl zaměstnancem a manažerem v jiných organizacích (a mohu srovnávat).

Není v žádném případě mým záměrem něco „napravit“, poučovat či předkládat „jedinou pravdu“. Jde mi spíše o inspiraci k úvahám a třeba k uvědomění si změn nebo vyvléknutí se z područí něčeho, co našim životům neprospívá a v přeneseném slova smyslu neprospívá ani měřitelným finančním a nefinančním atributům, na které jsme z tržního a organizačního světa zvyklí. Je to i jiný úhel pohledu, než jsem psal např. v článku o stoicismu (PK 1/2023).

Standard – jednota, a/nebo ne/důvěra?

V literatuře a studiích se setkáte s ukazateli (často považovanými za „standards“) kvality života jako např. bohatství, zaměstnání, životní prostředí, fyzické a duševní zdraví, vzdělání, rekreace a volný čas, sociální sounáležitost, náboženské přesvědčení, bezpečí, jistota, svoboda... Vždy v závislosti na široké škále kontextů (mezinárodní rozvoj, zdravotnictví, politika a zaměstnanost...). Většinou tedy z pohledu vyšších systémů, než je člověk a jeho osobnost. Bohužel nás to pak nutí vztahovat kvalitu života k vnějším atributům. Nevidíme ji v sobě a ve svém prvním vytváření zevnitř ven.

Osobně a zjednodušeně (pro účely tohoto příspěvku) vnímám „standardizaci“ ze dvou úhlů pohledu.

Jeden, ten pragmatický a užitečný, je založen na snaze o jednotnost (stejnost), minimalizaci odchylek atd. Je to technický pohled, který je pro náš civilizovaný svět důležitý.

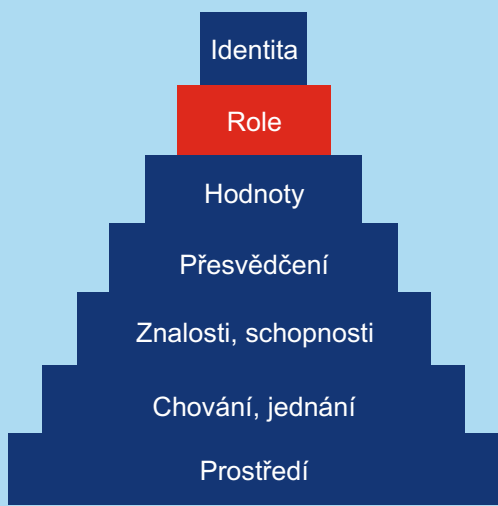
Druhý pohled je spíše „filozofický“ a spojuje standard/normu s ne/důvěrou a někdy až vyumělkovanou „normálností“ (normou, často společenským zrcadlem či mediálním obrazem), ve snaze sjednotit i parametry chování, konání, někdy dokonce myšlení (informací a dezinformací...). Tlačí nekonečnou pestrost a perspektivy do škatulek, odnímá primární zodpovědnost člověka. Místo člověka věří „systému“, který se však podle teorie chaosu musí od jisté míry složitosti zhroutit a nastolit novou rovnováhu. Možná právě zde je pak výchozí bod, kdy se ne/důvěra promítá do různých aspektů (a kvality) života a může spíše roztočit negativní spirálu jednání, motivace, vztahů apod. (čeho je moc, toho je příliš). Jak „bobtnají“ systémy všelijaké kvality, toho jsme za poslední léta svědky (ale třeba bez valného dopadu na konkurenceschopnost).

Představte si zaměstnance, který pracuje v podniku plném nedůvěry a v nezdravé firemní kultuře (což nevylučuje, že takový podnik může být produktivní, ziskový a „výkonný“) a přichází domů do náruče láskyplné rodiny s fungující důvěrou a vztahy. WLB jednoduše řekne „když tě práce vybijí, doma a v osobním životě se zase nabiješ, firma ti dá jako benefit masáž“. A tak je lépe o kvalitě života ve firmách mlčet nebo vymýšlet opět vyumělkované koncepty.

Obrázek 1

Neurologické úrovně.

*Zdroj: vlastní zpracování
podle Roberta Diltse [3].*

Berte to jako hraniční provokaci, ale zkuste si představit, co vy sami považujete za kvalitu života, jak je naplňována v různých vašich rolích a jak ovlivňuje pocit vaší osobní integrity a vaši identitu (kdo jsem?).

Zase až tak naivní a plující na růžovém obláčku nejsem. Kvalita života je pro každého osobitá, individuální (a intimní), multidimenzionální. Nelze ji zcela ztotožnit se štěstím, ale je pravděpodobné a vědecky prokázané, že štěstí, pohoda, dobrý pocit a spokojenost se životem hrají důležitou roli.

Abychom nelitovali

Proto je fajn si připomenout autorku Bronie Ware, která čerpala z výzkumu a rozhovorů s umírajícími lidmi, jejichž často nenaplněná vize se uzavírala. Výsledky vtělila ve své knize Čeho před smrtí nejvíce litujeme [4] do následujících pěti nejtýpějších věcí, kterých litujeme:

1. Škoda, že jsem neměl(a) odvalu žít podle svého, a ne tak, jak ode mě očekávali ostatní.
2. Neměl(a) jsem pracovat tak tvrdě.
3. Škoda, že jsem neměl(a) dost odvalu, abych dal(a) najevo své city.
4. Škoda, že jsem nezůstal(a) ve spojení se svými přáteli.
5. Škoda, že jsem si nedovolil(a) být šťastnější.

Lze v tom vidět atributy, které kvalitu života ovlivňují, např. autentičnost (co chci/nechci), etiku práce (ve vztahu k výkonnosti, produktivitě, honbě za růstem), citlivost či pro/cítění a vyjadřování citů, vztahy a „dovolit si to“. Žít podle „chci“, nikoliv podle „musím“ či „měl(a) bych“. Na tomto rozcestí našich voleb často za/prodáváme kvalitu našeho života.

Co a jak z této pětice může nabídnout/podpořit vaše organizace (rodina, firma, komunita) a kdy/na co si potřebujete vzít ku pomoci přístup WLB? Jak komunikujete očekávání se svými lidmi v okolí? Kde je hranice tvrdé práce a proč je takto nastavena? Jak podporujete (nebo naopak brzdíte) projevování pocitů lidí (doma, v práci)? ... Otázek je spousta (a času na zamyšlení či drobnou akci málo). Na místě je i otázka, jak k tomu všemu přispívají různé standardy, kdy prospívají a kdy brzdí, co lze dělat pro sjednocení úhlů pohledů atd. Fůra výzev k zamyšlení a řešení.

Velký sen a tyrkysový svět

V anglicky mluvících zemích (ale nejen tam) jsou populární různé akronymy. Někdy příliš vymyšlené, jindy inspirativní. Mě jako dobrovolníka organizace Action for Happiness, jejímž posláním je šířit více štěstí a méně neštěstí ve světě, inspiruje GREAT DREAM, deset faktorů, které podle vědeckých výzkumů ovlivňují štěstí a kvalitu života.

- *Giving* – dávat, dělat věci pro druhé.
- *Relating* – udržovat vztahy, propojovat se s jinými lidmi.
- *Exercising* – cvičit, starat se o své tělo.
- *Awareness* – uvědomovat si, žít život vědomě (viz populární koncept *mindfulness*).
- *Trying out* – zkoušet, stále se učit novým věcem.
- *Direction* – mít směr a cíle, na které se můžeme těšit.
- *Resilience* – odolnost, nalézat cesty, jak se „zvednout“ po těžkých situacích a událostech.
- *Emotions* – pěstovat pozitivní emoce, hledat to, co je dobré.
- *Acceptance* – přijetí sebe sama, být v pohodě s tím, jací jsme.
- *Meaning* – mít smysl života a být součástí něčeho většího, než jsme my sami.

Vyslovím-li domněnku, že ideální je co nejvíce propojit „velký sen“ organizace a velké sny jejích zaměstnanců, je to naivní? Jak k tomu ne/přispívají všelijaké normy a standardy?

Vycházím také z toho, že existuje koncept „holokratic“ a spojení úrovně organizačního a společenského vědomí, které popsal konzultant Frederic Laloux ve své knize o tyrkysových organizacích [5]. V tomto případě je pro kvalitu života důležitou myšlenkou, že lepší/vyšší kvality lze dosáhnout sladěním „úrovně vědomí“. Dokazuje to i koncept, jenž nastínil David R. Hawkins [6], a pro manažerský svět uchopitelnější s podobným záměrem (rozšiřujícím práci psychologa a autora konceptu pyramidy potřeb Abrahama Maslowa) pracuje britský psycholog Richard Barrett [7], zmíněný např. také v PK 3/2019. Na jiných úrovních vědomí (na nich je třeba vědomě pracovat) budeme jinak vnímat i kvalitu svého života a důležitost rolí.

Věda o dobrém bytí

Během covidové hysterie na jaře 2021 jsem absolvoval kurz profesorky Laurie Santos z Yale University k tématu „Věda o pohodě a prospívání“. Probírali jsme se vědeckými výzkumy podloženými faktory, které rovněž s kvalitou života souvisí (můžete je srovnat s „velkým snem“ výše).

- Vychutnávání – Pro vychutnávání si života (a aktivaci štěstí) je základní rada jednoduchá – nekupujte věci, investujte do zážitků! Vychutnejte si příjemné chvíle.
- Vděčnost – Vděčnost znamená připomínat si dobré věci v našem životě. To zvyšuje naši pohodu.
- Laskavost – Laskavost, kterou vám projeví ostatní nebo kterou prokážete druhým, vás činí šťast-

nějšími. Navíc, laskavost je jedna z našich charakterových silných stránek (PK 3/2022).

- Sociální spojení - Díky silnějším sociálním vazbám jste nejen šťastnější, ale i zdravější. Např. hovořit s cizími lidmi nás dělá šťastnějšími. Kvalita života je také odrazem spojení se sebou samým a kvality vztahu k sobě samému. (Co s vámi taková věta dělá?)
- Flow/plynutí – Dělat to, co zahrnuje určitou dovednost, nás uvádí do stavu flow (obr. 2) a cítíme se pak lépe a cílevědoměji [8]. Mezi vlastnosti takového plynutí patří náročné, ale dosažitelné cíle, činnosti, které vyžadují soustředění, činnosti skutečně odměňující nebo „nadčasovost“, kdy se nám zdá, že čas uplyne velmi rychle, protože jsme něčím pohlceni.
- Meditace (a ovládní mysli) – Mysl a myšlenky (náš juke box v hlavě) jsou snad jedinou věcí, nad kterou máme úplnou kontrolu, pokud zijeme vědomě. Toulavá mysl nás nutí mít ze sebe špatný pocit. Bohužel naše mysl se potuluje zhruba 50 % času! Proto meditace (stačí i soustředění se na dech) pomáhá omezit toto toulání mysli a dělá nás šťastnějšími. Kdo z vás se zúčastňuje porad, které začínají společným ztišením, krátkou meditací a naladěním?
- Cvičení – Společně se spánkem jde o zázračnou pilulku štěstí. Pozitivních účinků cvičení na mozkové funkce a kognitivní schopnosti je mnoho. Zkuste 30 minut denně (jako minimum se doporučuje 150 minut fyzické aktivity týdně). Stačí rozhýbat své tělo, nejlépe v přírodě a hravou formou. Já osobně praktikuji Nordic Walking a Lesní mysl.
- Spánek - Dostatek spánku (stále omílaných alespoň 7 hodin denně) je extrémně důležitý [9]. Spíte-li méně, riskujete zhoršení svého fyzického i dušev-

ního zdraví, kognitivních funkcí a nálady. A to přesto, i když všechno ostatní děláte „správně“.

O manažerských aplikacích a více si můžete přečíst na blogu školy, kde učím v MBA/DBA programech (viz necitované webové odkazy (obr. 3).

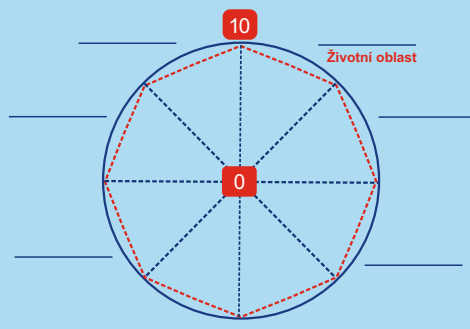
Kolo života a PERMA

Měřit kvalitu není úplně jednoduché, „počet reklamací“ je velmi zpožděné měřítko. Ostatně už jste zkoušeli reklamovat svůj vlastní život? Klamete sami sebe v jeho hodnocení? Ano, ve hře jsou faktory a jejich subjektivní (sebe)hodnocení. V koučovací praxi (a občas na seminářích) používám oblíbený nástroj – kolo života (obr. 3). Není to nic komplikovaného a má řadu využití. Obvykle jde o to, vyjmenovat si do jednotlivých dílků koláče důležité oblasti (kvality) života a pak je na škále 0–10 vyhodnotit a zakreslit graficky (vznikne pavučinový graf). Můžete si vyhrát i s barvičkami apod. (Chcete-li připravený „formulář“ s kolem života a instrukcemi, napište si o něj na libfri@gmail.com.)

Obrázek 3

Kolo života (prázdné)

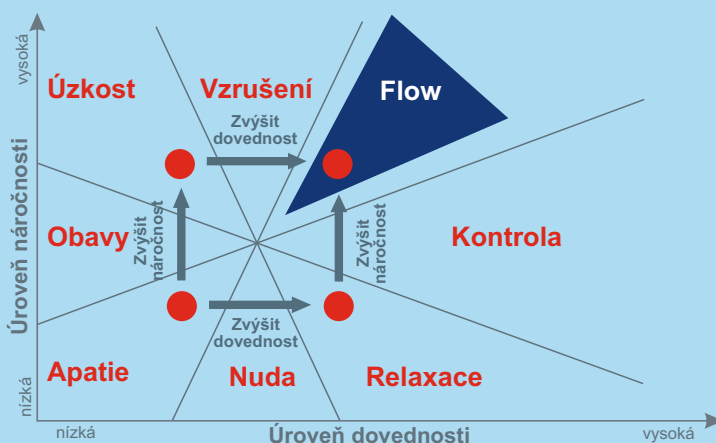
Zdroj: vlastní zpracování

Obrázek 2

Koncept flow/plynutí

Zdroj: vlastní zpracování podle Csikszentmihalyiho [8].

Měření „měkkyých“ prvků (kvality) v životě a podnikání je pro mnohé ošidné, protože bývá mnohdy implicitní, obtížně vyjádřitelné. Na druhé straně o štěstí lidé usilují od počátku věků. Co je příčinou a co důsledkem bývá předmětem paradigmat, dohadů, domněnek i konfliktů.

Prof. Seligman využil v roce 1998 svůj inaugurační projev jako nastupující prezident Americké psychologické asociace a přednesl vizi zaměření psychologie a jejího přechodu od duševních chorob a patologie ke studiu toho, co je v životě dobré a pozitivní. Vybral pět složek, které lidé pěstují a o které usilují či je sledují, protože jsou vnitřně motivující a přispívají k prospívání jednotlivce a kvalitě jeho života. Tyto prvky jsou definovány a měřeny nezávisle na sobě [10].

Chcete-li tedy získat na pozitivní psychologii založené sebehodnocení a sledovat své zlepšování, vyzkoušejte PERMA. Zahrnuje právě těchto pět složek.

- Pozitivní emoce (*Positive emotions*)
- Angažovanost (*Engagement*)
- Vztahy (*Relationships*)
- Význam/smysl (*Meaning*)
- Dosažení úspěchu (*Accomplishments*)

Je zde však i pár prvků navíc. V češtině vám nabízím zdarma možnost získat PERMA skóre vašeho prospívání, pokud uděláte sebehodnocení na <https://1url.cz/@perspektivy>. Převedení do světa organizací je na vás, stačí si položit správné otázky a věnovat čas a energii upřímným odpovědím. Toto je další dílek puzzle, jímž se dotknete kvality života.

Jak je na tom svět, standardy a „reporting“?

Na závěr ještě pár poznámek k mezinárodnímu kontextu kvality života. Mezinárodních/globálních „reportů“ o všem možném je celá řada. Evropská komise vydává Zprávu o kvalitě života ve městech, OECD vytváří Index lepšího života (OECD Better Life Index) atd. Pár tipů k prostudování najdete v odkazech na konci článku. K dispozici jsou také Světové zprávy o štěstí, které se soustřeďují na štěstí lidí v různých stádiích života. To je důležitá poznámka, protože kvalita života a její faktory se v životním cyklu života člověka proměňují (což je předmětem generačních sporů, sledování „generací“ – Mileniálové, genX, Y, Z, Alfa...).

Takové průzkumy, studie apod. mají umožnit uspořádat širší kontext, brát v úvahu kulturní a jiné rozdíly. Mnohdy se nedostanou do našeho hledáčku

ani do zorného úhlu pozornosti manažerů. Možná se k nim někdy vrátím v návaznosti na tento příspěvek. Teď už informací a inspirací bylo dost.

Manažeři kvality života

Manažery kvality máme (se spoustou dalších manažerů). V některých firmách fungují tzv. manažeři štěstí. S „manažery kvality života“ jsem se ještě nesetkal. Nebo naopak? Potkáváme je při každém setkání s druhými lidmi. Platí to i při pohledu do zrcadla. Zrcadlí se tam střípky našeho štěstí, pohody a kvality prožívání. Je užitečné je přijmout, ať jsou jakékoliv. Ke změně se nám otevírá každý následující okamžik.

PDCA cyklus znáte, takže můžete adaptovat pro osobní účely i model ISO 9001 – poznat svůj životní **kontext** (kap. 4 v modelu ISO 9001:2016), vést (být **lídrem**) sebe sama (5) k dobrému **plánu** (kvality /kvalitního) života (6). Pak nezbyvá než dobře **podpořit** sami sebe (7) a **utvářet/vyrábět** svůj kvalitní život (8) a integrovat své role do jasné identity. Mnoho věcí je **měřitelných** (9), takže zkuste třeba PERMA model. To vám otevře cestu ke **zlepšování** (10).

Mám za to, že je užitečné si udělat inventuru svých střípků a dílků puzzle. Některé jsem zmínil v tomto příspěvku. Obsah nepovinné příručky kvality vašeho života (a souladu s různými firemními příručkami

a standardy) je na vás. Ale pozor: Setrávání v nesouladu kvalitě života neprospívá.

Hodně štěstí a kvality v životě!

Použitá a doporučená literatura a zdroje:

[1] COVEY, R. Stephen. *7 návyků skutečně efektivních lidí*. Aktualizované vydání, nový překlad. Praha: Management Press, 2007. 342 s. ISBN 978-80-7261-15-0.

[2] FRIEDEL, Libor. Logické úrovně (1. část) – 7 kroků dolů po (neuro)schodišti. In: *Blog Libora Friedela*. 8.10.2018 [cit. 1.6.2024]. Dostupné z <https://www.liborfriedel.cz/logicke-urovne-1-dolu/>

[3] DILTS, Robert. *Changing Belief Systems with Neurolinguistic Programming*. Capitola: Meta Publications, 1990. 221 s. ISBN 978-0-91-699024-4.

[4] WARE, Bronnie. *Čeho před smrtí nejvíce litujeme. (Jak nám život změní druzí, když umírají.)* Praha: Portál, 2012. 307 s. ISBN 978-80-262-0168-7.

[5] LALOUX, Frederic. *Budoucnost organizací. Průvodce budováním organizací v 21. století na základě evoluce lidského uvažování*. Praha: PeopleComm, 2016. 377 s. ISBN 978-80-87917-29-9.

[6] HAWKINS, David R. *Vzestup po úrovních vědomí*. Praha: Credit-plus, 2017. 246 s. ISBN 978-80-906979-7-3.

[7] FRIEDEL, Libor. Barretův model 7 úrovní. In: *Blog Libora Friedela*. 13.8.2019 [cit. 1.6.2024]. Dostupné z <https://www.liborfriedel.cz/barretuv-model/>.

[8] CSIKSZENTMIHALYI, Mihalyi. *Flow – O štěstí a smyslu života*. 2. vyd. Portál: Praha, 2015. 326 s. ISBN 978-80-262-0918-8.

[9] WALKER, Matthew O. *Proč spíme – odhalte sílu spánku a snění*. Aktual. vyd. Brno: Jan Melvil Publishing, 2021. 408 s. ISBN 978-80-7555-122-1.

[10] SELIGMAN, Martin, E. P. *Vzkvétání – nové poznatky o podstatě štěstí a duševní pohody*. Brno: Jan Melvil, 2014. 407 s. ISBN 978-80-87270-95-0.

Další odkazy na články na webu (bez citace):

- <https://www.ebschool.cz/perma-kyprete-pudu-sve-osobni-a-manazerske-pohody>
- <https://www.ebschool.cz/well-being-a-stesti-factory-zivotni-pohody-a-dobreho-byti-manazeru-a-lidi-v-organizacich-1-dil>
- <https://www.ebschool.cz/well-being-a-stesti-factory-zivotni-pohody-a-dobreho-byti-manazeru-a-lidi-v-organizacich-2-dil>
- <https://www.liborfriedel.cz/tyrkysove-objevovani-aneb-budoucnost-organizaci-1-cast/>
- <https://www.liborfriedel.cz/silne-stranky-values-in-action/>
- <https://actionforhappiness.org/10-keys>
- <https://internationalservices.hsbc.com/quality-of-life/>
- https://en.wikipedia.org/wiki/Quality_of_life
- <https://www.who.int/tools/whoqol>
- <https://worldhappiness.report/>

Autor:

Ing. Libor Friedel, MBA, je dlouholetý člen ČSJ, člen Centra excelence, konzultant, kouč, lektor, pravidelný přispěvatel do Perspektiv kvality a autor na www.liborfriedel.cz. V ČSJ je garantem a lektorem několika manažerských kurzů, stabilně je lektorem pro manažerská témata v kurzu Manažer kvality. Vyučuje i v rámci programu MBA, je konzultantem a lektorem ve firmách.

Kontakt: libor@liborfriedel.cz

Cesta k IMS Škoda aneb Má Škoda jenom to ISO?

Tomáš Kramný

Společnost Škoda Auto zná jistě každý. Víte však, jaké požadavky na systém řízení musí výrobci automobilů brát v úvahu a respektovat? Dodavatelé do automotive jsou povinně certifikováni dle IATF 16949, proč nemají stejnou certifikaci i OEM?

Příspěvek představuje cestu společnosti Škoda Auto od několika samostatných systémů řízení v devadesátých letech minulého století k integrovanému systému řízení 21. století, který zahrnuje několik desítek systémových standardů, s důrazem na integraci auditů systému a managementu rizik.

Proč výrobci automobilů potřebují systém řízení kvality?

Důvod je vedle interní potřeby automobilek hlavně legislativní. Trh Evropské unie reguluje *Nářízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/858 ze dne 30. května 2018 o schvalování motorových vozidel a jejich přípojných vozidel, jakož i systémů, konstrukčních částí a samostatných technických celků určených pro tato vozidla a o dozoru nad trhem s nimi, a systému řízení kvality se týká jeho IV. příloha Postupy pro zajištění shodnosti výroby*. Jejím cílem je „zajistit shodu každého vyrobeného vozidla, systému, konstrukční části, samostatného technického celku, dílu nebo zařízení se schváleným typem“; jinými slovy, **systém řízení kvality má garantovat, že každé vozidlo bude odpovídat vzorku, který byl zkoušen v rámci procesu schválení typu (lidově známějšího jako homologace)**.

Soulad systému řízení je ověřován již ve fázi „Úvodního posouzení“. Je nasnadě, že forma posouzení je klasický audit systému dle normy EN ISO 19011, který může provádět buď přímo schvalovací orgán, nebo si může najmout certifikační společnost. Schvalovací orgán rovněž může uznat certifikaci podle norem EN ISO 9001, IATF 16949 (v nařízení uvedena

původní ISO/TS) nebo jinou rovnocennou. V praxi jsou uplatňovány všechny zmíněné varianty. Výrobci automobilů včetně značky Škoda jsou obecně držiteli certifikátu dle ISO 9001 z důvodu uznání této certifikace většinou schvalovacích orgánů. Jsou však orgány (převážně z Asie), které požadují kontrolu formou auditu.

Na počátku byla kvalita

Jak již bylo zmíněno, potřeba zavést a udržovat systém řízení kvality u výrobců automobilů vyplývá z legislativy. To se stalo motorem certifikace sektoru automotive v 90. letech minulého století, protože automobilky přenášely tuto potřebu formou zákaznických požadavků (CSR) i na své dodavatele. První certifikáty byly ve Škoda (ještě pod názvem ŠKODA, automobilová a.s.) vystaveny pro „ostrovní“ systémy řízení jednotlivých výrobních závodů (proto dle normy ISO 9002, bez procesu vývoje) – v roce 1993 pro závod Výroby agregátů, který v roce 1994 následovaly závody Výroby vozů. Důvodem tohoto řešení byla nezávislost jednotlivých lokalit, přičemž pozastavení platnosti certifikátu jednoho závodu neohrozilo prodej celé značky. V roce 1997 následovala první certifikace systému řízení kvality společnosti ŠKODA AUTO a.s. dle komplexní normy ISO 9001.

Koncern Volkswagen po svých dodavatelích rovněž požadoval certifikaci, konkrétně dle standardů německého Svazu automobilového průmyslu (Verband der Automobilindustrie). A šel ještě dále. V platnost vstoupil ekvivalentní požadavek i pro interní závody dodávající komponenty. Škoda proto rozšířila svůj systém i o požadavky VDA 6.1 a v roce 1998 získala certifikát pro Výrobu agregátů. V roce 2001 jej následovala certifikace Výroby nářadí dle příručky VDA 6.4.

Do nového milénia integrovaně

Na kvalitu navázala v roce 2001 interně požadovaná certifikace životního prostředí dle ISO 14001. V této době zároveň **došlo ke strategickému rozhodnutí implementovat oba systémy do jednotného integrovaného systému řízení (IMS)**. V roce 2008 IMS rozšířily požadavky blízké životnímu prostředí, které opět vzešly ze schválení typu, konkrétně certifikace shody se směrnicemi Evropského parlamentu a Rady (EU) 2005/64/ES a 2009/1/ES pro oblast recyklovatelnosti vozů. Ve stejné době značka Škoda plánovala zahraniční expanzi. Jedním z předpokladů její úspěšnosti bylo získání osvědčení „Oprávněný hospodářský subjekt – Zjednodušené celní postupy / Bezpečnost a zabezpečení“, vydaného v souladu s evropskou celní legislativou.

Rok 2013 byl ve Škoda ve znamení certifikace dalších dvou systémů. Zákon č. 406/2000 Sb., o hospodaření energií, přinesl požadavek energetického auditu. Tento audit se nevztahuje na společnosti, které mají zaveden

systém a jsou držiteli certifikátu managementu hospodaření s energií dle normy ISO 50001. Za účelem co nejrychlejšího dodání vyrobených vozů zákazníkům Škoda udržuje flotilu vlastních železničních nákladních vagónů. Po železničním neštěstí v italském městě Viareggio, jehož příčinou byla zanedbaná údržba, Evropská unie reagovala požadavky na subjekty odpovědné za údržbu (aktuálně dle směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/798 a s prováděcím nařízením Komise (EU) 2019/779), což se podařilo v roce 2009.

Rozvoj ve znamení compliance a digitalizace

Rok 2019 přinesl hned tři nové standardy. Škoda se zaměřila na tzv. Compliance – systémy zajišťující soulad s platnými zákony a předpisy dle normy ISO 19600 (aktuálně ISO 37301), rozšířen byl již dříve zavedený systém životního prostředí (na ECMS) a nově byl zaveden systém řízení shody produktu (PCMS). Rovněž byl certifikován systém bezpečnosti a ochrany zdraví při práci dle ISO 45001.

Současná dekáda je ve znamení digitalizace a transformace směrem k Průmyslu 4.0. Negativním aspektem tohoto přerodu je každodenní hrozba kybernetických útoků jak na procesy, tak i na produkty. Za tímto účelem jsou ve Škodě implementovány, rozvíjeny i certifikovány systémy řízení: bezpečnosti informací dle ISO/IEC 27001 (certifikace

od roku 2019), kybernetické bezpečnosti vozu dle UN ECE R155 a aktualizace softwaru (vozu) UN ECE R156 certifikované v roce 2021.

Charakteristiky integrovaného systému řízení Škoda

Integrovaný systém řízení Škoda je od počátku nastaven jako otevřený pro implementaci nových požadavků. Je tedy na odborných odděleních garantujících jednotlivé požadavky, zda se rozhodnou využít synergie s již zavedeným systémem (například implementace dílčích specifik do již existujících metodik a nastavených procesů), což pro ně bývá jednodušší i levnější. Daní za tyto výhody je nutnost úzké koordinace s ostatními partnery v rámci IMS (např. účast na jednotném řídicím grémiu). Daří se tak skloubit pestré požadavky jednotlivých standardů zastupovaných kolegy z různých oblastí společnosti: Řízení kvality, Řízení značky, Zdravotních služeb a ergonomie, Informačních technologií, Vývoje elektriky/elektroniky, Logistiky značky atd.

Základem fungování IMS Škoda je jednotná čtyřstupňová pyramida procesní a organizační dokumentace. Na jejím vrcholu stojí jedna Politika a Příručka IMS, jejíž součástí je i jednotný proces přezkoumání systému managementu – Management review. Jednotné jsou tak i společné metodiky a formuláře (např. auditu systému, management rizik).

Audity systému integrovaně, nebo samostatně?

Nabízí se otázka: Jak jsou všechny zmiňované systémy řízení auditovány?

Především je nutné zmínit, že ne všechny standardy požadují jako formu zpětné vazby a nástroje pro zlepšování interní auditu systému. Nicméně většina standardů je postavena na základě systémových norem ISO (a jejich rámce Annex SL), případně jsou s nimi kompatibilní. Interní auditu systému jsou tak ve Škoda prováděny v souladu s normou ISO 19011.

Jak již bylo uvedeno, proces interních auditů IMS je zároveň jednotným procesem, a to ve všech fázích: plánování, auditu na místě i tvorby zpráv. Tam, kde je to vhodné, spojují se dílčí týmy auditorů do jednoho za účelem efektivnějšího provedení auditu (např. komunikaci s auditovanými vede jeden hlavní auditor za všechny auditované systémy) a auditování předkládají důkazy o naplňování požadavků na jednom společném jednání. To však nevylučuje právo jednotlivých koordinátorů auditu naplánovat audit samostatně (zpravidla pro konkrétní dílčí téma). Ve stejném duchu probíhají ve Škoda i externí audity, u kterých integrace umožňuje redukci času i nákladů podle pravidel certifikační společnosti.

Management rizik a příležitostí – dilema roku 2015

Management rizik byl v Koncernu Volkswagen zaveden (dle standardu COSO – *Committee of Sponsoring*

Organizations of the Treadway Commission) ještě dříve, než byl propán jako požadavek norem ISO. Co však garanti systémů řešili s novelami ISO 9001 a ISO 14001 v roce 2015, to byla otázka, zda využít již ve společnosti zavedený proces managementu rizik, nebo vybudovat další paralelní proces/procesy. Výhodou první varianty byl již zaběhlý proces, jeho jednotná metodika s již nasazeným informačním systémem.

Nevýhodou bylo obtížné zohlednění dílčích specifik, což vede k nutnosti sběru informací separátními kanály a využití jednotného systému především jako eskalačního nástroje. Ve druhé variantě se nabízela výhoda komplexního nástroje od sběru informací až po schvalování, což by ovšem znamenalo např. nutnost zaškolení zaměstnanců k jeho používání. Výhody integrace opět převážily dílčí negativa a byla zvolena první varianta.

Standardní proces managementu rizik určuje tzv. „triáda“ (analogická požadavkům ISO):

1. Nejprve je nezbytné **riziko** identifikovat a ohodnotit jej. Zatřídění rozhodne o tom, zda riziko zůstane v kompetenci příslušného vedoucího, je nutné jej hlásit vedení společnosti, nebo se nakonec stane jedním z TOP rizik společnosti.
2. Snížit pravděpodobnost vzniku a/nebo dopad rizika lze pomocí přijetí adekvátního opatření. To může vedle minimalizace rizika vyústit v další pozitivum – **příležitost**.

3. **Manažerská kontrola** slouží k ověření efektivnosti opatření „v první linii“ na úrovni organizačních jednotek.

Rizika jsou řešena v několika dimenzích – na úrovni vedoucího z pohledu procesů zajišťovaných organizační jednotkou, z nichž významná jsou eskalována na kvartální bázi. Nezávisle k nim jsou prověřována rizika celokoncernově dedikovaná jednotlivým procesům. Všichni vedoucí mají navíc povinnost okamžitého hlášení, pokud akutní riziko přesáhne nastavenou hranici. Hlášení o stavu rizik je součástí standardních zpráv – Výroční zprávy společnosti i Management review.

Závěr

Příspěvek představil společnost Škoda Auto, její vývoj z pohledu v Koncernu Volkswagen unikátního integrovaného systému řízení, jeho základních charakteristik a dvou vybraných procesů – auditů systému a managementu rizik a příležitostí. Je tedy výčet zavedených a většinou i certifikovaných standardů konečný? Neení!

Škoda, jako i další výrobci automobilů, pokud do svých produktů zavedou autonomní systém řízení, budou muset respektovat další „digitální“ směrnici vydanou Evropskou hospodářskou komisí OSN, tj. UN ECE R157 *Systém automatizovaného udržování vozidla v jízdním pruhu (ALKS)*.

V poslední době hojně diskutované téma udržitelnosti motivuje společnosti k hledání úsporných a k životnímu prostředí šetrných opatření. Jednou z možností, jak se vypořádat s dřevěným odpadem v podobě transportních obalů, je jejich přepracování do formy paliva – pelet. Jedním z legislativních požadavků na výrobu tohoto produktu je dodržení standardu ČSN EN 15358 *Tuhá alternativní paliva – Systémy managementu kvality – Specifické požadavky pro jejich použití při výrobě tuhých alternativních paliv*, jehož základem je opět norma ISO 9001 s rozšířeními

požadavky z oblastí kontrol a odpadového hospodářství.

Úpravy požadavků se dočkají i další zavedené systémy řízení. Nový zákon o kybernetické bezpečnosti, který do českého právní řádu transponuje směrnici NIS2, „čerá vody“ bezpečnosti informací. Oblast BOZP rozšiřuje standard ISO 45003 *Psychologické zdraví a bezpečnost při práci – Pokyny pro řízení psychosociálních rizik*. Rovněž dochází k přehodnocení celokoncernového přístupu ke standardům VDA 6.1 a VDA 6.4. Jejich rozšířené požadavky zůstanou zachovány, avšak certifikace sloužící čistě pro interní potřebu přestává být povinná.

Více informací:

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU):
<https://eur-lex.europa.eu/>

Politika Škoda Auto a výběr certifikátů:
<https://www.skoda-auto.cz/o-spolecnosti/politika-certifikace>

Výroční zpráva:
<https://www.skoda-storyboard.com/cs/vyrocní-zpravy/>

Autor:

Ing. Tomáš Kramný je QMS auditor společnosti Škoda Auto, externí doktorand Katedry managementu kvality na VŠB – Technické univerzitě Ostrava a člen komise TNK 6 – Management kvality a prokazování kvality při agentuře ČAS.

Kontakt:

tomas.kramny@skoda-auto.cz
tomas.kramny.st@vsb.cz

Foto: ŠKODA AUTO a.s.

Příspěvek na toto téma byl autorem prezentován na konferenci SYMA 2024 v Mladé Boleslavi.

Zjištění z aktuálního průzkumu pro AMSP: Nejslibnější technologie pro budoucí růst a konkurenceschopnost jsou robotika, automatizace a AI

Eva Svobodová

INOVACE PRO EFEKTIVITU: HLAVNÍ ZÁVĚRY 1/2

Jako nejslibnější technologie pro budoucí růst a konkurenceschopnost jsou dle malých a středních podniků pokročilá robotika a automatizace (častěji udávají firmy z oboru výroby či průmyslu) společně s umělou inteligencí a strojovým učením.

Dvě třetiny firem financují technologické novinky z vlastních zdrojů. Ty, které mají 50 až 249 zaměstnanců, v polovině případů využívají dotace.

Polovina firem udává, že by své podnikání mohly směřovat k udržitelnosti skrze investice do obnovitelných zdrojů energetiky (častěji ty z oboru výroby či průmyslu) a také podporou ekologického povědomí mezi zaměstnanci a zákazníky.

Dvě třetiny firem už využívají nebo zvažují adopci obnovitelné energie pro své operace nebo služby, což je trend, který je výraznější u firem s 50 až 249 zaměstnanci a také u těch, které svým působením spadají do oboru výroby či průmyslu.

Dvě pětiny podniků s 50 až 249 zaměstnanci a také ty z oboru výroby či průmyslu se domnívají, že elektromobilita může pomoci jejich udržitelnému podnikání a již tak postupují.

Nejnovější průzkum agentury IPSOS pro Asociaci malých a středních podniků a živnostníků ČR (AMSP ČR) ukázal, že malé a střední podniky (MSP) považují za klíčové inovace v oblasti výroby, konkrétně nové technologie (42 % respondentů) a automatizaci a robotizaci (37 %). Ochota investovat do těchto oblastí je nejvyšší u větších firem, zejména výrobních, kde dosahuje až 65 %. Naproti tomu investice do kyberbezpečnosti zůstávají na úrovni okolo 25 %, přičemž výraznou odchylku tvoří obchodní firmy (přeprava zboží), pro které je kyberbezpečnost prioritní oblastí se 43 %. Tyto firmy se kvůli své závislosti na kyberprostoru cítí zranitelnější.

Pro budoucí růst a konkurenceschopnost vidí MSP jako nejslibnější technologie pokročilou robotiku a automatizaci, což častěji uvádějí firmy z výrobního a průmyslového sektoru, spolu s umělou inteligencí a strojovým učením. Nicméně firmy dlouhodobě narážejí na nízkou dostupnost těchto

technologií v segmentu MSP. Důvodem je preference dodavatelů auto/robo systémů pro větší zakázky, což upřednostňuje velké provozy. Dalším důvodem jsou omezené lidské a finanční zdroje, především při současných úrokových sazbách.

Dvě třetiny MSP financují technologické novinky z vlastních zdrojů. Firmy s 50 až 249 zaměstnanci v polovině případů využívají dotace. Financování technologických inovací z vlastních zdrojů se stalo standardem pro MSP, což se opakovaně potvrzuje v průzkumech napříč investičním spektrem. MSP investují především do projektů, které mají jasný ekonomický smysl, což z nich činí stabilní prvek ekonomiky. Tento konzervativní přístup však může zpomalit jejich růst, protože do rozvoje často investují až po dosažení potřebných finančních prostředků. Větší firmy MSP jsou častěji schopny úspěšně administrovat dotace, což je pro menší firmy často složité a nevyplatí se jim to. Některé dotace nejsou pro malé firmy ani určeny, i když se tak tváří.

INOVACE PRO EFEKTIVITU: HLAVNÍ ZÁVĚRY 2/2

Třetina firem nepodniká žádné specifické kroky v reakci na aktuální trendy jako je elektromobilita a obnovitelné zdroje, častěji pak ty se 4 až 49 zaměstnanci a ty ze sektoru služeb.

Tři čtvrtiny podniků neinvestují do start-upů a ani o tom neuvažují. Nejčastěji z důvodu, že nedostávají dostatečnými finančními prostředky nebo že v investici nevidí přidanou hodnotu.

Dvě třetiny podniků revidují své technologické procesy alespoň jednou za dva až tři roky, čtvrtina tak činí každý rok. Výrazně častěji je pak revidují firmy s 50 až 249 zaměstnanci a také ty ze sektoru výroby či průmyslu.

Polovina firem s 50 až 249 zaměstnanci společně s těmi z oblasti výroby či průmyslu má zkušenost s ochranou inovativních řešení pomocí ochrany průmyslových práv. Nejméně často mají tuto zkušenost podniky ze sektoru služeb.

Průzkum potvrzuje trend, který zaznamenávají i banky ve svých financovaných investicích: byznys se stále více orientuje na udržitelné podnikání. Konkrétně, dvě třetiny větších výrobních firem uvádí, že již využívají obnovitelné zdroje energie (OZE) nebo to plánují. Téměř 40 % firem vidí udržitelnost v optimalizaci provozních procesů, které snižují emise. V těchto oblastech firmám pomáhají zkušenosti odborníků bank jak po technické, tak po finanční stránce.

Dvě třetiny firem již využívají nebo zvažují využití obnovitelných zdrojů energie pro své operace či služby. Tento trend je výraznější u firem s 50 až 249 zaměstnanci a těch z výrobního či průmyslového sektoru. Investice do obnovitelných zdrojů energie, například do solárních panelů, mohou být pro energeticky náročné podniky ekonomicky výhodné, protože jim mohou do budoucna přinést značné finanční úspory.

Dvě pětiny firem s 50 až 249 zaměstnanci a ty z výrobního či průmyslového sektoru se domnívají, že elektromobilita může přispět k jejich udržitelnému podnikání, a již podnikají kroky tímto směrem. Třetina firem, především ty se čtyřmi až 49 zaměstnanci a ze sektoru služeb, zatím na trendy, jako jsou elektromobilita a obnovitelné zdroje, nereaguje. Větší zájem středně velkých firem o elektromobilitu může být spojen s blížící se legislativou nefinančního reportingu (ESG). Odvětví výroby a průmyslu, které je přirozeně méně udržitelné, vidí v elektromobilitě a obnovitelných zdrojích energie cestu k větší udržitelnosti a snížení budoucích nákladů.

Pozitivní zprávou z průzkumu je, že 26 % firem investuje do startupů nebo toto téma považuje za zajímavé. Nevědí ale, jak začít. Vyšší zájem o investice do startupů mají středně velké firmy. Rostoucí zájem o startupy sleduje například agentura

CzechInvest i u svých korporátních klientů. V České republice je dlouhodobě poptávka po inovacích, které startupy přinášejí. CzechInvest každoročně otevírá Business akademii pro angel investory, která pomáhá firmám s rozvojem jejich portfolia.

A ještě dvě zajímavá a důležitá zjištění z průzkumu na závěr – jedno nepřekvapivé, pozitivní, a druhé naopak částečně varovné:

Data jsou v současnosti klíčovým nástrojem pro rozhodování. Heslo „co neměříš, to neřídiš“ získalo v poslední dekádě na významu, zejména díky tzv. big data o chování zákazníků a výrobních procesech, která se z „nudných čísel“ stala velmi důležitými pro další vývoj. Větší podniky již význam dat nepodceňují, zatímco malé firmy teprve začínají pracovat s daty jako důležitým nástrojem.

Polovina firem s 50 až 249 zaměstnanci a z oblasti výroby či průmyslu má zkušenost s ochranou inovativních řešení pomocí průmyslových práv, naopak podniky ze sektoru služeb tuto zkušenost mají nejméně často. Dlouhodobě se potvrzuje, že menší podniky si své inovace nechrání kvůli nedostatku znalostí a kapacit. Větší firmy si svá řešení chrání více, přičemž další čtvrtina podniků kroky k ochraně. Polovina malých podniků nemá dostatek prostředků na ochranu svých řešení, což je často spojeno s omezenými lidskými a finančními zdroji.

Autorka:

Eva Svobodová, MBA, je členkou představenstva a generální ředitelkou Asociace malých a středních podniků a živnostníků České republiky.

Kontakt: svobodova@amsp.cz

Česká společnost pro jakost OCENÍ ÚSPĚŠNÉ

Máte pocit, že Vaše organizace může být v mnohém příkladem pro ostatní? Česká společnost pro jakost vyhlásila další ročník ocenění Ambasador kvality České republiky. Přihlaste se a možná to bude právě Vaše organizace, která získá níže uvedenou cenu.

Cena Ambasador kvality České republiky byla vyhlášena v rámci podpory rozvoje a podpory zavádění zásad managementu kvality v různých podobách. Určena je pro organizace, které nadstandardně dbají o zajištění kvality svých produktů a služeb, které se chovají odpovědně a aktivně napomáhají šíření a propagaci kvality.

Ocenění je určeno všem organizacím podnikatelského a veřejného sektoru bez rozdílu velikosti a oboru. Přihlaste se do soutěže a staňte se ambasadory kvality.

ČESKÁ
SPOLEČNOST
PRO JAKOST

Přihlášky můžete podávat do 30. září.

Podrobnější informace o cenách najdete na: <http://oceneni.csq.cz>

Česká společnost pro jakost www.csq.cz

Česká společnost pro jakost rozšířila svoje služby i pro certifikaci FSC

Rozhovor s výkonným ředitelem ČSJ Petrem Kotenem

Certifikace spotřebitelského řetězce lesních produktů v rámci schématu FSC® je mezi tuzemskými firmami stále žádanější. A to nejen proto, že jim otevírá dveře ke spolupráci s řadou velkých společností nebo ke vstupu na ekologicky uvědomělé trhy. Poměrně nově o tuto certifikaci rozšiřuje své služby také Česká společnost pro jakost, která takto reagovala na podněty svých klientů z oblastí lesnictví, dřevozpracujícího a papírenského průmyslu či obchodu. Stává se tak první rýze českou společností, která tuto certifikaci může udělovat.

Bližší informace nám poskytl výkonný ředitel společnosti Ing. Petr Koten.

Co je certifikace FSC, pro koho je určena?

Certifikace spotřebitelského řetězce podle pravidel FSC® se vztahuje na různé typy společností působících v odvětví zpracovávání lesních produktů a obchodování s nimi. Mezi ně patří například firmy zabývající se těžbou a zpracováním dřeva, výrobou nebo zpracováním papíru a celulózy, výrobci dřevěných výrobků, jako jsou například nábytek, podlahové krytiny a stavební materiály, dále pak obchodníci a distributoři. Ti všichni, pokud chtějí na tuto certifikaci dosáhnout a obhájit ji, musí umět dosledovat původ dřevní hmoty a uplatňovat odpovědné pracovní postupy.

Proč se Česká společnost pro jakost rozhodla rozšířit svoji činnost o certifikaci FSC?

Česká společnost pro jakost usiluje o to, aby poskytovala širokou škálu služeb v oblasti kvality takzvané pod jednou střechou. U našich klientů zejména z oblasti lesnictví, dřevozpracujícího průmyslu, papírenského průmyslu a obchodu jsme zaznamenali poptávku po certifikaci původu dřevní hmoty v rámci pravidel FSC®.

Uvažovali jste i o provádění certifikace PEFC?

S certifikačním schématem PEFC jsme v ČSJ začali mnohem dříve, když jsme společně s Ústavem pro hospodářskou údržbu lesů tento systém zaváděli a certifikovali v podmínkách České republiky. V průběhu let a v kontextu požadavků dodavatelských řetězců k tomuto systému přibyl požadavek na certifikaci dle pravidel FSC.

Od kdy ČSJ certifikace FSC uděluje?

Česká společnost pro jakost získala úspěšně akreditaci od mezinárodní společnosti ASI (Assurance Services International) na udělování certifikace FSC 26. června 2021 a stala se tak první rýze českou organizací, která tuto akreditaci má.

Jaké podniky se mohou nechat takto certifikovat?

Jak už bylo řečeno, certifikace spotřebitelského řetězce dle pravidel FSC je relevantní pro organizace, které zpracovávají či obchodují s dřevní hmotou. Konkrétněji řečeno, mezi běžné typy společností, které mohou získat certifikát FSC, patří těžební společnosti, papírny, výrobci dřevěných výrobků, tiskárny, výrobci obalů, maloobchod i velkoobchod. A jak už bylo také zmíněno, všichni musí umět zejména dosledovat původ dřevní hmoty vyprodukované udržitelným způsobem.

Je v ČR o certifikaci FSC zájem?

Obecně se úroveň zájmu o certifikaci FSC může v jednotlivých zemích lišit a závisí na různých faktorech, jako je velikost lesnického sektoru, povědomí o životním prostředí, poptávka trhu po udržitelných produktech a vládní politika podporující udržitelné hospodaření v lesích. V poslední době je znatelný pozvolný zvyšující se trend certifikace FSC, a to je způsobeno i situací na trhu, kdy je po firmách v zpracovatelském řetězci „COC“ vyžadována tato certifikace.

Co certifikát FSC přináší podnikům?

Certifikace FSC přináší podnikům několik důležitých výhod, například:

Udržitelná a odpovědná image

Prokazuje závazek společnosti k odpovědnému lesnímu hospodaření a udržitelnosti. Pomáhá zlepšit pověst a důvěryhodnost společnosti mezi ekologicky uvědomělými spotřebiteli, zainteresovanými stranami a investory.

Přístup na ekologicky uvědomělé trhy

Otevírá dveře na trhy, které upřednostňují postupy šetrné k životnímu prostředí. Mnoho maloobchodních prodejců a organizací vyžaduje nebo upřednostňuje odběr výrobků od dodavatelů s certifikací FSC. Certifikace umožňuje společnosti přístup na tyto ekologicky uvědomělé trhy a rozšiřuje tak její zákaznickou základnu a možnosti prodeje.

Soulad s regulačními požadavky

Zajišťuje soulad s různými environmentálními předpisy a legislativou týkající se udržitelného získávání zdrojů a odpovědných lesnických postupů. To může společnosti pomoci vyhnout se pokutám, právním problémům a poškození pověsti spojenému s nedodržením předpisů.

Lepší řízení dodavatelského řetězce

Podporuje transparentnost a sledovatelnost v rámci dodavatelského řetězce. Vyžaduje, aby společnosti sledovaly původ svých lesních produktů a poskytovaly dokumentaci, což umožňuje lepší řízení dodavatelů a zajištění používání udržitelných materiálů.

Větší angažovanost zaměstnanců

Certifikace FSC je v souladu s hodnotami mnoha zaměstnanců, kteří se zajímají o životní prostředí. Může přispět k vyšší spokojenosti, angažovanosti a loajalitě zaměstnanců, protože ti se cítí hrdí na to, že pracují pro společnost, která upřednostňuje udržitelnost.

Inovace a efektivita

Stimuluje, podporuje společnosti v zavádění udržitelných postupů, podporuje inovace a vývoj technologií a procesů šetrných k životnímu prostředí. To může vést ke zvýšení provozní efektivity, snížení množství odpadu a dlouhodobým úsporám nákladů.

Popište prosím proces této certifikace...

Začíná se rámcovým přezkoumáním připravenosti zájemce o certifikaci. Před podáním žádosti o certifikaci zjišťuje certifikační orgán, zda organizace má systém zaveden a v jakém rozsahu, zejména v jakých lokalitách, pro jaké procesy a výrobky. Následuje podání žádosti o certifikaci a uzavření smluvního vztahu s certifikačním orgánem i se správcem systému FSC.

Poté auditní tým provádí audit na místě, klasicky formou rozhovoru, prověřování dokumentovaných informací a pozorování, a dále zkoumá důkazy o shodě systému FSC s příslušnými normami. Pokud jsou v rámci auditu vystaveny neshody, má uchazeč o certifikaci časový rámec pro přijetí opatření. Následně nezávislý odborník či komise prověří výsledky auditu a rozhodnou o vydání certifikátu na období pěti let. Každý rok pak dochází k dozorovým auditům.

Je Česká společnost pro jakost jedinou v ČR, která uděluje tuto certifikaci, nebo jich zde působí více?

Česká společnost pro jakost není jediným certifikačním orgánem, který nabízí takové služby. Seznam akreditovaných certifikačních orgánů je uveden na webu akreditační organizace Assurance Services International. Samozřejmě klienti mají na výběr, ale budeme rádi, když bude (fscinfo@csq.cz) ve věci spolupráce při certifikaci spotřebitelského řetězce lesních produktů oslovena naše společnost.

(Ptal se David Kubla.)

Zodpovedná efektivita: riadenie rizík bezpečnostnými systémami na skládkach odpadov

Zora Németh, Attila Németh

Podniky zaoberajúce sa výrobou bezpečnostných systémov sa musia dynamicky adaptovať na zmeny a meniace sa požiadavky trhu. Čelia tak výzve zlepšiť kvalitu svojich produktov a zároveň zákazníkom poskytnúť vyššiu mieru bezpečnosti. Inteligentná kombinácia rôznych technológií s pokročilými analytickými funkciami bezpečnostných systémov môže významne znižovať riziká a zmeniť kvalitu života, práce a produkcie. Cieľom príspevku je zoznámiť čitateľov s výhodou bezpečnostných systémov/kamier a informovať o ich prínosoch v závodoch odpadového hospodárstva.

Úvod

Udržateľnosť a recyklácia sú stálou témou. Energeticky sa v SR každoročne zhodnotí 170 tis. ton odpadu. Rámcová smernica EÚ 2018/851 o odpade upravuje právny rámec nakladania s odpadmi členských štátov EÚ. **Skládkovanie odpadov** patrilo v uplynulom období k dominantným spôsobom nakladania s odpadmi v SR, a to nielen z toho dôvodu. Ako aj vyplýva z *Programu odpadového hospodárstva SR na roky 2021–2025*, rozširovanie kapacít skládok odpadov je nevyhnutné, keďže ich úloha je z hľadiska bezpečnosti nakladania s odpadom a princípom blízkosti a sebestačnosti nenahraditeľná.

Úloha závodov na spracovanie odpadov sa zvyšuje, pričom existujú aj bezpečnostné riziká (veľá horľavých materiálov končí na skládkach, čo znamená neustále riziko požiaru). Hasenie a záchrana stoja približne 3 880 000 € ročne (! – zaznamenaných

10 810 požiarov v SR, za obdobie 2008–2012). Riešením môže byť umiestnenie termokamier, pomocou ktorých dokážeme zasiahnuť už v raných fázach požiaru. Vďaka inteligentným systémom sa hasenie môže spustiť automaticky po zistení požiaru. (viz tabuľka 1)

Kvalita riadenia rizík a podpora prevádzkových procesov v závodoch odpadového hospodárstva

Skládkovanie predstavuje najpoužívanejší spôsob zneškodňovania odpadov. Od kvality prevádzky skládok sú závislé negatívne vplyvy.

Riadenie rizík je kľúčovým meradlom úspechu každej jednej organizácie. Spoločná práca založená na zodpovednosti a koordinácii úsilia pri identifikácii a riadení rizík, t. j. záruka, že riziká sú efektívne riadené, odzrkadľuje vzťah medzi kvalitou a rizikom pre úspech. Postup práce s rizikovými situáciami je **ucelený proces**, ktorý si vyžaduje činnosti siahajúce od identifikácie rizík cez stanovenie rizikových oblastí až po vyhodnocovanie a úspešné zvládanie rizík pomocou bezpečnostných systémov.

Bezpečnostné kamerové systémy sa využívajú na monitorovanie objektov a pozemkov s cieľom znížiť

Tabuľka 1 Produkcia odpadu a nakladanie s odpadom v SR (2020)

Územie/Kraj	Zhodnocov. materiálové [t]	Zhodnocov. energetické [t]	Zhodnocov. ostatné [t]	Zneškod. skládkovaním [t]	Zneškod. spaľovaním bez energetic. využitia [t]	Zneškod. ostatné [t]	Iný spôsob nakladania [t]	Spolu [t]
Banskobystrický	861 236,87	90 264,40	60 749,49	313 838,55	1 429,35	19 508,48	196 258,92	1 543 286,07
Bratislavský	1 514 296,35	148 337,80	9 749,80	226 563,73	3 806,63	30 715,81	168 110,86	2 101 580,97
Košický	576 549,34	88 306,18	2 818,39	517 470,51	361,08	14 083,81	201 736,33	1 401 325,62
Nitrianský	412 483,48	11 998,40	2 328,93	244 917,36	1 349,33	6 665,60	96 737,60	776 480,70
Prešovský	972 676,84	22 674,64	8 218,46	243 503,77	712,55	6 035,35	376 656,25	1 630 477,87
Trenčianský	649 080,32	67 593,06	32 158,82	598 433,13	1 797,12	45 167,74	196 072,97	1 590 303,16
Trnavský	607 593,44	2 047,03	1 713,74	355 875,27	1 178,17	26 124,85	195 224,46	1 189 756,97
Žilinský	1 407 605,91	194 772,41	4 576,01	514 673,28	1 119,83	40 067,85	449 837,28	2 612 652,57
Produkcia odpadov v SR	7 001 522,54	625 993,91	122 313,64	3 015 275,60	11 754,04	188 369,51	1 880 634,68	12 845 863,93

Zdroj: <http://cms.enviroportal.sk/odpady/verejne-informacie.php>

Tabuľka 2 Prehľad vlastností vybraných bezpečnostných kamier

			
Produkt	Hikvision DS-2CD2023G2-1(2.8 mm)	Hikvision DS-2CD2147G2H-LISU (2.8 mm)	Hikvision DS-2CD2347G2H-LISU/SL (2.8 mm)
	AcuSense 2 – inteligentné funkcie SMART	ColorVu – zobrazenie živých farieb 24/7 + inteligentné funkcie SMART, kamera zameraná na rozoznávanie ľudí a vozidiel, detekcie tváre	ColorVu 2 – zobrazenie živých farieb 24/7 + inteligentné funkcie SMART, kamera zameraná na rozoznávanie ľudí a vozidiel, detekcie tváre + Stroboskopické svetlo a audio alarm
	2 Mpix	4 Mpix	4 Mpix
Maximálne rozlíšenie	1920 x 1080	2688 x 1520	2688 x 1520
Objektív	2,8 mm	2,8 mm	2,8 mm
Vodorovný uhol záberu	107°	104°	104°
Clona	F1,6	F1,0	F1,0
Citlivosť	0, 005 Lux F1,6	0, 0005 Lux F1,6	0, 0005 Lux F1,6
Prísvietenie	IR-Ex1R	Hybrid	Hybrid
Analitické funkcie	detekcia pohybu, detekcia prekročenia čiar, detekcia narušenia	detekcia pohybu, detekcia prekročenia čiar, detekcia narušenia, detekcia vstupu a výstupu do oblastí, detekcia zmeny scény	detekcia pohybu, detekcia prekročenia čiar, detekcia narušenia, detekcia vstupu a výstupu do oblastí, detekcia zmeny scény
Kompresia videa	H.265+/H265/H.264+H.264/MJPEG	H.265+/H265/H.264+H.264/MJPEG	H.265+/H265/H.264+H.264/MJPEG
Zabudovaný mikrofón/reproduktor	-/-	Áno/ Nie	Áno/ Áno
Stroboskopické svetlo a audio alarm	-/-	-/-	Áno/ Áno

straty na majetku a zvýšiť bezpečnosť. Kamerové systémy (priemyselné kamery, kamery na dom) sú najlepším nástrojom, ktorým môžeme chrániť svoj majetok a zabezpečiť efektívne sledovanie a vyhodnocovanie podozrivých aktivít na chránenom mieste.

Sú štandardnou súčasťou bezpečnosti a ochrany života, zdravia a majetku (objektov ako budovy, bytových priestorov, pozemky) a nevyhnutným prvkom v domácnostiach a podnikoch.

Termokamery – kľúč k ochrane pred požiarom v závodoch odpadového hospodárstva

Termokamery dokážu rozpoznať zmeny v správaní objektu (žiarenia, a tým aj teploty) a na základe toho môžu vydať poplach. Kvalitný systém zobrazuje aj teplotné rozdiely a môže upozorniť aj na príliš vysoké, resp. nízke teploty. Prostredníctvom týchto poplachov je vedenie informované o všetkých aktivitách, ktoré vedú k požiarom. **Čím skôr dokážeme odhaliť riziko požiaru, tým môže byť škoda nižšia.** (viz obrázok 1)

Bezpečnostné kamerové systémy pre podporu manažmentu rizík

Najväčšou výzvou pre závod na spracovanie odpadu sú návrh a inštalácia komplexného systému. Aby bol bezpečnostný systém efektívny, musí fungovať integrovane s celou infraštruktúrou požiarnej ochrany. Rola osoby, ktorá má na starosti stráženie objektu, resp. lokality, je nepopierateľná, keďže pri obchôdzkach môže použiť ručnú termografickú kameru na kontrolu alarmov a kritických bodov. Z aspektu neustáleho zlepšovania môžu pre nás byť užitočné **informácie o príčinách požiaru**, ktoré v tradičnom systéme nie sú dostupné, a skúsenosti môžeme využiť pri rozvoji lokality.

Existujú spôsoby, ako vytvoriť efektívny systém riadenia rizík. Pri zvažovaní reakcií na súbor rizík vstupuje do hry množstvo faktorov. Pri odhaľovaní vplyvu riadenia rizík je prvotnou úlohou vytvoriť čo najefektívnejší program. Pre tento cieľ je možné identifikovať okrem nákladov aj kritériá ako *zhodnosť, komplementarita a mnohstrannosť*.

Bezpečnostné kamerové systémy prispievajú k tomu, aby závody/prevádzky/skládky mohli využiť svoj potenciál pre efektívnejšie riadenie rizík vrátane úspory nákladov na škody. (viz tabuľka 2)

Odporúčania

Pri budovaní kvalitnej infraštruktúry bezpečnosti a ochrany proti požiarom v závodoch na spracovanie odpadov sa odporúča uplatňovať požiadavku najlepších dostupných techník a implementovať **princípy manažérstva kvality**. Pravidelné analýzy sú pre posúdenie efektivity a potenciálu pokročilých analytických funkcií nevyhnutné.

Zvyšovanie kvality riadenia bezpečnosti a ochrany proti požiarom, resp. kvality manažmentu rizík v tomto kontexte zahŕňa:

- návrh a zavedenie komplexného bezpečnostného systému;
- realizáciu aktivít, akými sú napr. inštalácia a údržba systému, pravidelné monitorovanie a vyhodnocovanie aktivít s kritickými bodmi a rizík, vypracovanie katalógu opatrení a pod.;

- vypracovanie opatrení na kvalitnejšie znižovanie rizík vďaka komplexnému bezpečnostnému systému;
- kontinuálny rozvoj a neustále zlepšovanie sa – výmenu skúseností a odovzdávanie vedomostí v prospech zlepšovania sa, benchlearningové a podobné aktivity.

Namiesto záveru

Zabezpečením vysokej kvality produktov a optimalizáciou procesov sa vytvorí zodpovedne efektívny bezpečnostný systém, ktorý je schopný zabezpečovať hodnotu.

Takýto systém spája kvalitu, ktorá je v súlade s očakávaniami zainteresovaných strán, so schopnosťou pridať hodnotu ocenenú zákazníkom, a je schopný čeliť i neočakávaným výzvam.

Koncepciou optimalizácie bezpečnostného systému v závodoch na spracovanie odpadu môže byť dosiahnutie čo najlepšieho znižovania rizík. Takáto koncepcia môže byť zameraná na praktickú optimalizáciu celého bezpečnostného systému, vytvorenie predpokladov pre zníženie straty na majetku a zvýšenie bezpečnosti a pre efektívny systém na skládkach odpadov.

Autori:

PhDr. Bc. Zora Németh, LL.M., pôsobí ako konzultantka pre stratégiu, rozvoj a compliance v rodinnom podnikaní. Je certifikovaná interná audítorka systému manažérstva kvality.

Kontakt: nemeth.bsc@gmail.com

Attila Németh je inžinier-informatik. Aktuálne s tímom odborníkov sa venuje rôznym projektom v oblasti bezpečnostných systémov v P.N.L. Elektro, s.r.o.

Kontakt: nemeth.pnlektro@gmail.com

Novinky v nabídce kurzů ČSJ

Interní audity a kontroly ve veřejné správě

Kurz je vhodný pro jakékoliv pracovníky ve vývoji (zejména elektronických) komponent v automotive.

Na kurzu získáte povědomí o všech částech normy ISO 26262, jejích cílech, relevantnosti. Přinese vám ilustraci stěžejních částí normy na reálných příkladech z průmyslu tak, aby mohl účastník znalost ve svém prostředí (v projektu či organizaci) prakticky využít. Dozvíte se, co prakticky aplikace této normy znamená pro typické role ve vývoji jako jsou projektoví vedoucí, vedoucí pracovníci, vývojáři, testéři, atp. (kurz je nicméně všeobecný a nevěnuje se konkrétní jedné roli).

Jak na ESG

Cílem kurzu Jak na ESG je poskytnout orientaci v současných přístupech a předložit v této oblasti existující přístupy a standardy, které lze použít pro jejich nastavení v organizacích a jaké jsou současné používané praxe k jejich prokazování u nás i ve světě.

Cílem kurzu je i uvědomění si přínosu zavedení koncepce CSR a ESG k poskytnutí pomoci při její aplikaci v současných právních požadavcích i nad jejich rámec, které mohou hrát rozhodující roli při dalším pozitivním rozvoji jakékoliv organizace. Implementace je mnohem jednodušší v případě, kdy má firma již certifikát ISO 9001, ISO 14001, ISO 45001, i další: ISO 50001, SA 8000, AA1000AS, IQNET SR10, ČSN 010391.

Kurz je určen všem, kteří mají zájem o zvýšení účinnosti a celkové efektivnosti výsledků organizace ve vztahu k plnění vize a strategie nejen v oblasti CSR a ESG.

Nabídku volných termínů najdete
na webu České společnosti pro jakost
<https://www.csq.cz/vzdelavani>

Rozhovor s Pavlem Kysilkou v návaznosti na jeho vystoupení na konferenci SYMA 2024

Máme značný potenciál prosperity a stability, který leží ladem

Eva Brixí

Od vlády k vládě klesá ekonomická kompetence a stále víc jsme ve vleku ideologických konceptů současné Evropy. Rádoby zelené, genderové, politicky korektní a další ideologie se promítají do zmatených energetických, finančních, pracovních právních, bezpečnostních, protitržních, sociálních, zemědělských, zdravotních a dalších konceptů.

Máme značný potenciál prosperity a stability, který leží ladem.

Firmám se u nás nelíbí mnoho věcí. Zatěžuje je úřednická byrokracie, dráždí je nesmyslné usměrňování, prostor k podnikání se zužuje, nápady se derou na světlo boží zbytečně komplikovaně. Zaměstnavatelé se potýkají s omezeným manévrovacím prostorem, trh práce je svazován dalšími nařízeními a je čím dál méně pružný přesto, že je potřeba opak. Nadšení se v businessu často mění v nechuť měnit svět, tak trochu v rezignaci. Profesní uskupení se snaží zájmy firem obhajovat, něco se

podaří, něco však vůbec ne. Zdravý selský rozum se utápí v regulaci, laciné zásahy vlády znevažují vydanou energii lídrů průmyslu, zemědělství, služeb. Učebnice ekonomie sem tam už neplatí, historické zkušenosti nebereme dostatečně v úvahu. To se může vymstít....

Tak jsem si shrnula poznatky z vystoupení Pavla Kysilky, někdejšího šéfa České národní banky, spoluzakladatele firmy 6D Services, s. r. o. Svým pohledem na českou ekonomiku zaujal přítomné na konferenci SYMA v dubnu v Mladé Boleslavi, kterou uspořádala Česká společnost pro jakost.

V návaznosti na to jsem se ho zeptala:

Jak hodnotíte stav české ekonomiky? A co lze v nejbližších letech očekávat?

Neprožíváme zrovna moc dobré období a nerýsuje se ani politické východisko. Nejbolestivějším je asi fakt, že máme značný potenciál prosperity a stability, který ale leží ladem. Zažíváme příliš mnoho nerovnováh a krizí, které mohou přerůst v kolaps.

Proč tomu tak je?

Hlubinná příčina vězí jako vždy v politické oblasti. Od vlády k vládě klesá ekonomická kompetence a stále víc jsme ve vleku ideologických konceptů současné Evropy. Rádoby zelené, genderové, politicky korektní a další ideologie se promítají do zmatených energetických, finančních, pracovně právních, bezpečnostních, protitřizních, sociálních, zemědělských, zdravotních a dalších konceptů. Jejich výsledkem je destabilizace celého společenského systému, ekonomická stagnace, absolutní chudnutí nižších a středních vrstev, energetická a inflační krize.

Co nás brzdí, co brání rozvoji podnikání? Víím, že poukazujete například na neúměrnou byrokracii...

Minulé vlády vyluxovaly trh práce, desítky tisíc lidí dnes chybí v produktivní ekonomice, stojí nás desítky miliard korun ročně na mzdách a dalších nákladech a brzdí práci a podnikání tvorbou neúnosné regulační zátěže a kontrolorstvím. Podobně zhoubně působí businessové dotace, které vytvářejí neuvěřitelné plýtvání zdroji a zatěžují rozpočet stovkami miliard ročně. Současná vláda s tím přes svoje sliby nic nedělá, naopak některé regulační produkty z její dílny jsou k neuvěření.

A dalo by se to v dohledné době změnit?

Z odborného hlediska ano, intelektuálně to není žádný hlavolam, prakticky by šlo spoustu věcí udělat hned. Ale to záleží na volích.

Na nedávné konferenci SYMA, kterou pořádala Česká společnost pro jakost v Mladé Boleslavi, jste nastínil, že postcovidová deglobalizace přinese zvýšení nákladů na výrobu, business, vlastně na cokoli. Není to příliš pesimistické?

Není. Už to nějaký rok probíhá a jedním z důsledků byla i ona vysoká hladina inflace.

Budou se mít firmy hůře než nyní? S čím by měly počítat, nač se připravit?

Firemní sektor by si v první řadě měl vynucovat debyrokratizaci, deregulaci podnikání a práce a také

propuštění desítek tisíc lidí ze státní byrokracie a jejich návrat do produktivní ekonomiky. Jinak se musí připravit na střídání krizí a nákladových, dodavatelských a inflačních šoků.

Mezinárodní situace je poměrně složitá a jak dějiny ukazují, východiska v takových případech dobré náladě nenahrávají. Kde přesto hledat optimismus?

Přestože je každá krize bolavá, dává nám informaci, která má cenu zlata. Ovšem pokud si krizi správně vyhodnotíme. Žádná z těch, kterými si od roku 2008 procházíme, nebyla nevyhnutelná. Každá byla způsobena jen našimi chybami. Nešlo tedy, obrazně řečeno, o pád obřího meteoritu, a z toho můžeme do budoucna vycházet. Dalším zdrojem optimismu je to, že recepty jsou dávno známe, jen je nesmíme nechat umlčet z ideologických důvodů. Obecně platí, že svoboda namísto regulačního a dotačního dirigismu je principem, který vede ke stabilitě a prosperitě. Koncentrace talentu v Česku je měřitelně jedna z nejvyšších na světě. Talentu ale nesmí překážet řetězy a koule na noze v podobě úřednického státu a poblouzněných ideologií.

Každé přelomové období, jež mění svět i člověka, dnes digitalizace a nástup umělé inteligence, v sobě nese výzvy, obavy, ale i naděje a velká očekávání. Nač se můžeme těšit? A na co se těšíte vy sám?

Zmíněné technologie mají neuvěřitelný potenciál dobra i zla. Vždy platilo, že nemůžeme se založenými rukama sedět a nechat vše samovolně běžet. Tendence k jejich zneužití nikdy nezmizí. Vše cenné, jako je svoboda, trh, technologie a také vztahy a zdraví vyžadují každodenní pozornost, péči a kultivaci. Těším se na to, až nám to většinově dojde a nebude nás k tomu muset ponouknout nějaký kolaps.

Za odpovědi poděkovala Eva Brixí.

Autorka:

PhDr. Eva Brixí

je šéfredaktorkou časopisu Prosperita.

Kontakt: brixí@iprosperita.cz

Foto: archiv Pavla Kysilky

Pozn. red. PK:

Rozhovor otiskujeme díky partnerské spolupráci PK s časopisem Prosperita. Byl publikován na jeho stránkách, v Prosperitě...

Konference SYMA 2024: tradiční akce v novém prostředí

Ve dnech 11. a 12. dubna 2024 se v Mladé Boleslavi ve Škoda Muzeu uskutečnila prestižní konference SYMA, organizovaná Českou společností pro jakost (ČSJ). Konferenci moderoval výkonný ředitel ČSJ Petr Koten. Celé jednání se neslo v duchu klíčových témat týkajících se kvality a ekonomiky a také environmentálního managementu a nemohla samozřejmě chybět ani dnes již všudypřítomná a všude připomínaná AI neboli umělá inteligence, což reflektovalo aktuální potřeby a výzvy různých odvětví. A zejména úvodní společné jednání přineslo několik vystoupení výjimečných osobami řečníků i tématy.

Úvodní slovo a ekonomický výhled

Konferenci zahájila předsdkyně ČSJ Elena Stibůrková, která ve stručném úvodním slově zdůraznila význam neustálého zlepšování kvality ve všech oblastech. Následoval první z přednášejících, na které byla upřena výjimečná pozornost: Florian Weymar, vedoucí kvality řízení Škoda Auto, sdílel svůj pohled na důležitost integrovaných systémů řízení a jejich roli v automobilovém průmyslu. Předznamenal tím logicky i zaměření některých příspěvků v sekcích automobilového průmyslu (tradičně nejpočetněji navštívených).

Dalším významným bodem dopoledního programu byla pak přednáška Pavla Kysilky, předsedy správní rady 6D, bývalého guvernéra ČNB a exšéfa České spořitelny, který se zaměřil v širším pohledu na ekonomický výhled České republiky. Ve svém vystoupení rozebral možné scénáře ekonomického vývoje – od stagnace přes krizi až po prosperitu. Zdůraznil potřebu adaptace podniků na měnící se ekonomické podmínky a odpověděl na otázky týkající se inflace, úrokových sazeb a budoucnosti české koruny, tedy témat zajímavých každého z účastníků.

Kvalita v gastronomii

Dalším atraktivním tématem bylo vystoupení Lukáše Hejlíka, autora projektu Gastronomapa – blogera (a také známého divadelního a filmového herce), který se zaměřil na trendy a kvalitu v české gastronomii. Představil svou vizi, jak definovat kvalitu v tak subjektivním oboru, jakým je gastronomie, a popsal a vysvětlil rozdílné pohledy různých skupin gastronomů a zákazníků/hostů na tento pojem. Jeho živá diskuse s účastníky konference přinesla všem mnoho zajímavých poznatků a podnětů k zamyšlení pro každodenní život. Praktická otázka, jak si vybrat vhodnou („optimální“) restauraci třeba někde na cestách, je přece na výsost aktuální pro každého a s kvalitou a jejím hodnocením těsně souvisí.

Odpolední část programu prvního dne patřila jako obvykle specializovaným sekcím.

Secke A – Automobilový průmysl I.

Sececi věnovanou automobilovému průmyslu moderoval Stanislav Křeček. Hlavními body byly přednášky odborníků ze Škoda Auto.

Tomáš Kramný představil cestu k integrovanému systému řízení (IMS) ve Škoda Auto, zdůraznil význam systémů řízení a jejich integrace v automobilovém průmyslu. (Jeho příspěvek na toto téma najdete v tomto čísle PK na str. 10–13.) Milan Kovařík prezentoval nový formát procesního auditu VDA 6.3 z roku 2023, který přináší inovace v oblasti plánování kvality produktu a kontrolních plánů.

Stanislav Křeček ve svém příspěvku se zaměřil na změny v metodice APQP a CP a jejich aplikaci v dodavatelském řetězci. Robert Chaloupka ze Škoda Auto představil projektovou analýzu používanou jako specifický kontrolní nástroj oblasti kvality Škoda Auto ve společnostech dodavatelů.

O výrobě polovodičových materiálů a čipů v Rožnově pod Radhoštěm hovořil Jaroslav Ulrich, ředitel kvality společnosti ON Semiconductor Czech Republic.

Sekce B – Chytré technologie pro průmysl

Paralelně probíhala sekce zaměřená na chytré technologie pro průmysl. Moderoval ji Pavol Plevják ze společnosti DQS, která byla v letošním roce hlavním partnerem konference. Zde mj. Martin Hřiško

z 24 VISION ukázal, jak efektivně nasadit AI do produkce pro kontrolu kvality výrobků, a Michal Štefan ze Škoda Auto sdílel zkušenosti s digitalizací výroby v závodě ve Vrchlabí, která přinesla výrazná zlepšení v kvalitě a produktivitě. K dalšímu přednášejícímu Radko Sáblikovi se vrátíme dále v informacích o páteční sekci E – panelové diskusi.

Sekce C – Systémy managementu environmentu

V sekci věnované environmentálnímu managementu, moderované tradičně lektorkou ČSJ Monikou Čiperovou, se diskutovalo o novinkách a udržitelnosti v praxi. Hana Cejnarová ze Škoda Auto zdůraznila závazek společnosti k CO2 neutralitě, zatímco Boris Homolka z Grade Group přiblížil pojem ESG a jeho význam pro firmy. Veronika Feifřílková z Doosan Škoda Power se podělila o zkušenosti s novou povinností CBAM a jejími dopady na průmyslové podniky.

Prohlídka Škoda Muzea a společenský večer

Po skončení odborného programu následovala komentovaná prohlídka Škoda Muzea, která byla skvělou příležitostí k poznání historie a současnosti jednoho z nejvýznamnějších českých podniků. Část účastníků navštívila v jejím rámci i depozitář, kde jsou k vidění zajímavé prototypy a sportovní vozy, včetně legendárního „vozu – upíra“, známého z filmu Upír z Feratu (což byla upravená studie Škoda 110 Super Sport z roku 1971).

Po intenzivním dni v Muzeu Škoda, plném přednášek a diskusí a zakončeném prohlídkou muzea následoval společenský večer v hotelu Sand Martin, kde se účastníci mohli neformálně setkat a diskutovat nad tématy probíranými během dne. Večerní setkání zpestřil program v podobě zábavně-znalostního kvízu, který na témata kvalita, automotive, ČSJ a Škoda Auto připravila Danuše Fišerová. Zvítězilo favorizované družstvo, bavili se a trochu i poučili všichni...

Druhý den konference

Konference pokračovala v pátek 12. dubna druhou sekci zaměřenou na automobilový průmysl a panelovou diskusi o měnících se nárocích na pracovníky v souvislosti s novými technologiemi.

Sekce D – Automobilový průmysl II., opět moderovaná Stanislavem Křečkem, se zabývala aktuálními metodami a nástroji aplikovanými v dodavatelském řetězci automobilového průmyslu. Od systémového nástroje na ochranu informací (TISAX) přes zkušenosti se standardními nástroji managementu kvality (Core Tools) k specifickému využití FMEA jako rámce pro auditování rizik ve výrobních procesech (Reverse FMEA). Sekci uzavřelo představení tématu „digitální dvojčata“ s ohledem na využití ve výrobních organizacích.

Sekce E – Panelová diskuse na téma Měníci se nároky na pracovníky (nejen) v souvislosti s novými technologiemi přinesla zajímavý střet názorů dvou světů, toho podnikatelského s tím akademickým. Moderovala ji Jindřiška Karásková ze společnosti Specialist Service. Diskuse se zúčastnili zástupci společností Škoda Auto, ČEZ, Slovnaft, Technické univerzity v Liberci, Vysoké školy Škoda Auto a Smíchovské střední průmyslové školy a gymnázia Preslova v Praze 5.

Zde se zvlášť zastavme u ředitele posledně jmenované smíchovské školy Radka Sáblika. Už ve svém příspěvku o AI (spolu se studentem školy Jonášem Tenorou!) ve čtvrté sekci B o chytrých technologiích i účasti v tomto pátečním panelu přinesl na konferenci pohledy z jiné strany a v jiné perspektivě, než je zvykem. A pozoruhodný stánek školy, který byl v zasedacím sále po dobu konference a na němž bylo aktivně přítomno několik studentů, se těšil velkému zájmu.

Závěrem konference pak ve společném jednání byl příspěvek Michaely Tavalové, manažerky kvality společnosti Slovnaft, na téma zvyšování povědomí o kvalitě v organizacích.

Neplánovaně mu ovšem předcházelo operativně zařazené vystoupení **hosta z Ukrajiny Olgy Trofymové**,

která v příspěvku *Do business with Ukrainian automotive and mobility* prezentovala Ukrainian Automotive and Mobility Cluster jako součást Ukrainian Cluster Alliance. Že se její vystoupení setkal u účastníků se zájmem a přátelskou odezvou není určité třeba zdůrazňovat.

... a závěr o celé konferenci

Konference SYMA 2024 byla skvělou příležitostí pro výměnu zkušeností, sdílení inovací a posilování spolupráce napříč průmyslovými odvětvími. Účastníci odcházeli s novými znalostmi a inspirací pro další zlepšování kvality ve svých organizacích.

Sluší se poděkovat také partnerům konference, bez nichž by nebylo možné toto všechno realizovat, především společnosti Škoda Auto v roli generálního partnera, která poskytla v rámci partnerství prostory Škoda Muzea, ty samy o sobě byly zážitkem, i další spolupráci. Dále společností DQS, Charvát průmyslová hydraulika, TP Consulting a společnosti Znovín.

Na shledanou na podzimní konferenci Dny kvality, ta bude ve dnech 12. a 13. listopadu 2024 v Praze, a na SYMA příští rok.

(red. – D. Kubla a Z. Svatoš) Foto: archiv ČSJ

Hradec Králové je městem eGovernmentu, už po 26. hostil konferenci ISSS

Adam Foltá

Do Hradce Králové se na konferenci ISSS každoročně sjíždějí vrcholní političtí představitelé a zástupci soukromého sektoru, kteří digitalizují českou veřejnou správu. Na letošní konferenci ISSS 2024 si během dvou dnů 13. a 14. května mohli hosté poslechnout více než 180 přednášek, které se věnovaly využití umělé inteligence v úřadech, kyberbezpečnosti nebo 588. Hosté mohli také načerpat inspiraci u téměř 50 vystavovatelských firem. Na pondělním zahájení hovořili zástupci obou komor Parlamentu ČR, představitelé a ředitelé státních institucí a ředitelé předních ICT firem.

Konferenci ISSS (z původního názvu „Internet ve státní správě a samosprávě“, pozn. red.) spolupořádá Kraj Vysočina, spolupracují s ním Královéhradecký kraj a město Hradec Králové. Generálním partnerem konference ISSS 2024 byla Česká spořitelna, hlavními partnery Asseco, CETIN, CISCO, Česká pošta, EVIDEN, ICZ, Microsoft a Vita. Pořádala ji společnost Triada a spolupořádal spolek Český zavináč, který je také pořadatelem mezinárodní konference V4 DIS, v rámci níž se setkávají přední politici ze zemí Visegrádské skupiny.

První proslov přednesla primátorka statutárního města Hradec Králové Pavlína Springerová. Přivítala hosty v pořadatelském městě a připomněla, že konference je pro ně důležitou a tradiční akcí, která pomáhá už 26 let digitalizovat českou veřejnou správu.

Královéhradecký kraj zastupoval první náměstek hejtmána Pavel Bulíček, který prezentoval nový obor na Univerzitě Hradec Králové – Kyberbezpečnost. Ten vznikl jako opověď na stále větší kyberútoky na státní, ale i soukromý sektor a s nimi se zvyšující potřebu po cybersecurity expertech.

Dalším projevem pokračoval předseda Senátu Parlamentu ČR Miloš Vystrčil, který vyzdvihl přidanou hodnotu konference, jelikož je formálním i neformálním prostorem pro rozhovory. Připomněl, že

v digitalizaci je zapotřebí spolupracovat i napříč politickým spektrem.

Věra Kovářová, první místopředsdkyně Poslanecké sněmovny, hovořila o tom, že digitalizace je zdrojem rychlých změn a pro starší generaci je problém se tomuto trendu přizpůsobovat. Navíc zdůraznila, že existuje i opačný směr – například právo být off-line či možnost platit hotovostí.

Ivan Bartoš, místopředseda vlády a ministr pro místní rozvoj, začal svůj proslov připomínkou, že plány v digitalizaci prezentované na minulé konferenci byly během roku převedeny do praxe – jde například o projekty na Ministerstvu dopravy a na Ministerstvu práce a sociálních věcí či eDoklady, které v současnosti používá přes 400 tisíc obyvatel. Vyjmenoval čtyři body důležité pro úspěšnou digitalizaci státu – spolupráce, koordinace, jasný cíl a vize.

Za spolupořadatele konference ISSS 2024 Kraj Vysočina pak mluvil hejtmán Vítězslav Schrek, který otevřel téma možné digitalizace ve sportu.

Tradiční kavárna

Od zdravic a proslovů se program zahájení přenesl do bloku tradičně přezdívaného „kavárna“, který moderoval Jan Pokorný. Ten postupně diskutoval se všemi hosty na pódiu, mezi nimiž byli místopředseda vlády a ministr práce a sociálních věcí Marian Jurečka, ministr dopravy Martin Kupka, poslanec za ANO Robert Králíček, poslanec Národní rady SR a primátor slovenského města Kežmarok Ján Ferenčák, Jiří Koubek, vrchní ředitel sekce na Ministerstvu vnitra, předseda Českého telekomunikačního úřadu Marek Ebert a Roman Saraj, předseda Oblastní rady Zakarpatské Ukrajiny. Dále nově jmenovaný ředitel Státního ústavu pro kontrolu léčiv Tomáš Borán, ředitel Národního úřadu pro kybernetickou a informační bezpečnost Lukáš Kintř, ředitel Digitální a informační agentury Martin Mesršmíd a předseda Českého úřadu zeměměřického a katastrálního Karel Štencel.

Soukromý sektor a partnery zastupovali Pavel Kváš z České spořitelny, Vladimír Dzurilla (Asseco Central Europe), Juraj Šedivý (CETIN), Petr Černohorský (CISCO), Martin Vránek z České pošty, Vladěk Šlezinger (EVIDEN), Dan Rosendorf (ICZ), Václav

Koudele (Microsoft), Ivana Havlíková (Vita) a výkonný ředitel konference ISSS Tomáš Renčín.

„Umělá inteligence je stále pouze stroj, co plní rozkazy člověka. Nachází se v podobném stavu jako internet v 90. letech, který neměl téměř žádná omezení a právní rámec. Bylo na něm možné téměř cokoliv. Umělá inteligence se postupně zapojuje do našeho každodenního života, prolíná se všemi odvětvími, veřejnou správou nevýjimaje. Je tedy nutné, aby u umělé inteligence do budoucna byly jasně vykolikované mantinely a vytvořená pravidla. A právě my, tady na konferenci ISSS, máme možnost nastavit diskurs a debatovat o možnostech využití umělé inteligence ve veřejné správě,“ řekl na slavnostním zahájení výkonný ředitel konference ISSS Tomáš Renčín.

Laureátem Ceny Český zavináč za rok 2024 je Digitální a informační agentura za mobilní aplikaci Portálu občana

Nedělní zahajovací večer konference ISSS 2024, během kterého se tradičně uděluje Cena Český zavináč, letos připadl na 12. května a hostila ho nově postavená Malšovická aréna v Hradci Králové. Cenu si odnesla Digitální a informační agentura (DIA) za vývoj interaktivní aplikace Portálu občana na chytré telefony. Portál občana dlouhodobě usnadňuje a urychluje komunikaci občanů se státem. Večerem provázal moderátor Jan Pokorný a hosté si mohli vychutnat pestrý kulturní program – bubenickou show od Ritmo

Factory a známé melodie v podání elektrických smyčců Eterea Trio. Po setmění je čekalo i malé překvapení.

Cenu Český zavináč převzal Petr Kuchař, zástupce ředitele Digitální a informační agentury, z rukou zástupce generálního partnera České spořitelny Milana Haška, ředitele Veřejného sektoru a realitních obchodů České spořitelny, a předsedy spolku Český zavináč Tomáše Renčina.

Vyhlášení se zúčastnili předseda Senátu Parlamentu ČR Miloš Vystrčil, místopředseda vlády a ministr pro místní rozvoj Ivan Bartoš a řada dalších vrcholných politiků a zástupců partnerů konference.

Portál občana je vstupní branou k online službám českého státu, který jich nabízí více než 600 a další rychle přibývají. Novou mobilní aplikaci Portálu občana z dílny DIA si mohou občané stahovat od 18. dubna 2024 na App Store a Google Play.

Petr Kuchař k ocenění řekl: „Cena Český zavináč je pro Digitální a informační agenturu velká výzva. Na aplikaci pracovalo mnoho lidí, takže bych hlavně chtěl říct, že to není cena jen pro mě, přestože jsem ji přebíral, ale zejména pro moje kolegy, kteří na ní všichni pracovali. Tým vedený Zdeňkem Hrachem, a i dalšími firmami, kteří aplikaci jako takovou vymýšlejí. Potom co v minulých ročnících zvítězily takové projekty jako nová sto dvanáctka, tak se cítíme potěšení tím, že jste vybrali právě naši aplikaci – Portál občana. Děkuje moc.“

Díky Portálu občana je možné vyřídit mnoho úředních záležitostí, jako je například podání daňového přiznání, vyhotovení výpisů z rejstříku trestů nebo propojení s datovou schránkou. Portál vás také upozorní na blížící se konec platnosti dokladů a mnoho dalšího. V loňském roce došlo k výraznému nárůstu počtu uživatelů díky úpravě designu a zlepšení přívětivosti. Portál nyní využívá více než 1 205 000 uživatelů a čísla dále rostou.

Během zbytku roku se do Portálu přidá například i systém DROZD, který lidem umožní lepší přípravu na případné krizové situace v zahraničí a v předstihu uživatele upozorní před případným hrozcím nebezpečím. Další plánovanou službou je Registr zastupování, díky kterému budou moci občané online udělit plnou moc pro úkony se státem – například při převodu vozidla, daňovém přiznání či žádosti o cestovní pasy dětí.

Letos soutěž Zlatý erb zašitily Svaz měst a obcí ČR, Asociace krajů ČR a Sdružení místních samospráv ČR, hlavním organizátorem byl spolek Český zavináč.

Ročník kyberbezpečnosti

Soutěž Zlatý erb pokračovala v tradici toho, že každý ročník je věnovaný v ICT sféře aktuálnímu a probíranému tématu. Letos se poroty zaměřily na kyberbezpečnost. Další novinkou byla kategorie sociálních sítí, které obce mnohem více než v minulosti využívají k informování a přímé komunikaci s občany.

„Letos jsme značně rozšířili hodnotící metodiku, do které jsme zařadili zcela nový přístup a kritéria. Poprvé jsme hodnotili uveřejňování informací prostřednictvím sociálních sítí. Dále jsme se zaměřili na poskytování informací prostřednictvím webových portálů měst a obcí pro cílovou skupinu „podnikatel“

Výhercem celostátního kola Zlatého erbu 2024 je Plzeň

Během pondělního galavečera 13. května převzali ocenění výherci celostátního kola Zlatého erbu 2024, soutěže o nejlepší webový portál. Letos se konal její 26. ročník, ve kterém se hodnotilo ve 12 krajích, celkem bylo hodnoceno 287 obcí, z toho pak 168 obcí s rozšířenou působností. V této kategorii zvítězila Plzeň. V kategorii obcí, které nemají rozšířenou působnost, zvítězil Poděšín. Cenu Jana Savického za nejlepší zvládnutí kritéria povinné informace získala obec Mnetěš. Cena veřejnosti pak putovala do Moravských Budějovic a Lišťan.

s cílem ohodnotit, jak města a obce podporují trend snižování administrativní zátěže u podnikatelů, a také na využívání identity občana pro přihlašování se do lokálních portálů občana, které města a obce více zavádějí,“ řekl mj. ředitel soutěže Martin Lukáš.

Podrobné hodnocení všech kritérií je na stránkách www.zlatyerb.cz/index.asp.

Autor:

Adam Folta je manažer komunikace konference ISSS.

Kontakt: folta@issc.cz

Foto: archiv Triada

Nové mezinárodní aktivity a potvrzení postavení České společnosti pro jakost

Vznik Globální aliance pro kvalitu, excelenci a zlepšování GAQEI za účasti ČSJ

Česká společnost pro jakost se stala jedním ze zakládajících signatářů Memoranda o spolupráci (MOU), které bylo podepsáno mezi EOQ (Euro-pean Organization for Quality) a ASQ (American Society for Quality).

Během konference v San Diegu v květnu tohoto roku bylo memorandum podepsáno v rámci vzniku Globální aliance pro kvalitu, excelenci a zlepšování GAQEI (Global Alliance for Quality, Excellence and Improvement), kterou založila ASQ.

Výkonný ředitel ČSJ Petr Koteň podepsal memorandum za českou stranu, čímž potvrdil naše zapojení jako jednoho ze zakládajících signatářů této významné globální aliance.

Naše spolupráce v rámci tohoto memoranda se bude v první fázi soustředit především na společné průzkumy v oblasti kvality, které budou prvním krokem k užší spolupráci s našimi globálními partnery. Těšíme se na budoucí projekty a iniciativy, které z této spolupráce vzejdou.

Potvrzení licenčního partnerství VDA QMC

Česká společnost pro jakost, z. s., je oficiálním licencovaným partnerem VDA QMC v České republice pro další období.

Centrum řízení kvality (QMC) v rámci Německé asociace automobilového průmyslu (VDA) se sídlem v Berlíně vytvořilo celosvětovou síť licencovaných partnerů, kteří zákazníkům v německém automobilovém a dodavatelském průmyslu nabízejí licencovaná kvalifikační opatření podle standardů VDA místně v regionálních jazycích. To zajišťuje nepřetržité a konzistentní školení a rozvoj kompetencí odborníků v automobilovém průmyslu po celém světě.

Zajímá vás ELEKTROMOBILITA?

Koho by dnes nezajímala, že...

Její plusy, o kterých někteří hodně píší a mluví, a minusy, o kterých se píše a mluví spíše méně.

Česká společnost pro jakost, jmenovitě její odborné centrum Spolehlivost, na toto téma uspořádala počátkem prosince minulého roku seminář. Měl název *Elektromobilita jako jediná „správná cesta“?*, přednášející byli z nejpovolanějších – prof. Ing. Jan Macek, DrSc., a Ing. Josef Morkus, CSc., oba z Centra vozidel udržitelné mobility Fakulty strojní ČVUT; názvy jejich příspěvků byly *Konec malých (i levných) aut?* a *Baterie pro elektromobily*. Seminář byl početně navštíven, příznivou shodou okolností i členy Rady seniorů, diskuse nepřekvapivě velmi bohatá a zajímavá. Program a podrobnější úvod o zaměření semináře je možno najít zpětně v pozvánce na webu ČSJ, OC Spolehlivost, obsáhlý sborník je k dispozici v elektronické podobě ke stažení.

Proč se k tomuto semináři takto se značným odstupem vracíme? Sám o sobě stál za pozornost (to ostatně platí o všech seminářích tohoto aktivního OC, z nichž ten následující bude mít pořadové číslo 91!), ale navíc i proto, že v časopise Vesmír vyšel letos v březnu na toto téma společný článek obou přednášejících s názvem *Otazníky kolem elektromobilů* (Vesmír 103,

146, 2024/3). A protože Elektromobilita byla téma měsíce, takže v čísle je i několik dalších článků, které se jí zabývají. Články jsou dostupné na webu časopisu Vesmír – některé celé volně, některé, jako i právě „Otazníky...“, z části volně a celé pak za mírný poplatek. Takže je možno se o tomto fenoménu současnosti (který dokonce promlouvá tak či onak i do výsledků voleb...) poučit z odborného, nezaujatého a nezideologizovaného pohledu, respektive různých pohledů.

Zdeněk Svatoš, svatos@csq.cz, Foto: archiv Z. Svatoše

Výjezdní zasedání Regionálního centra ČSJ České Budějovice: Závod společnosti YPSOTEC v Táboře

Filip Holeček

Ve čtvrtek 30. května uspořádalo Regionální centrum ČSJ v Českých Budějovicích (RC ČSJ ČB) výjezdní zasedání. Proběhlo ve výrobním závodě společnosti YPSOTEC se sídlem v jihočeském Táboře.

Zasedání bylo zahájeno společnou rozpravou mezi zástupci ČSJ a vedením společnosti YPSOTEC. Předseda RC ČSJ ČB Ing. Jaroslav Chmelař krátce představil Českou společnost pro jakost a dále se představil postupně celý tým ze strany ČSJ. Následně se ujal slova Tomáš Vácha, vedoucí oddělení kvality hostitelské firmy, a formou prezentace nás blíže seznámil s působením společnosti na trhu.

Společnost YPSOTEC AG se zastoupením v Táboře

Historie společnosti sahá až do roku 1912, kdy byla založena ve Švýcarsku pod jménem Fridli&Kaiser AG.

Výrobní závod v Táboře byl založen v roce 2005.

Výrobní areál doznal významného rozšíření v letech 2013 a 2018 postupnou výstavbou nových budov. Tím umožnila společnost postupnou implementaci vývoje a výroby inovativního a nízkonákladového kompletního řešení pro obrábění soustružením, frézováním, broušením a laserem. Dále pak montáž konstrukčních celků, a to vždy v úzké spolupráci se zákazníky.

Centrální zastoupení skupiny je umístěno ve švýcarském Grenchenu. Česká pobočka v současné době poskytuje pracovní příležitost více než 80 pracovníkům.

Do širokého produktového portfolia skupiny patří produkty spadající do segmentu technologií pohonu, strojírenství, automatizace a robotizace, potravinářského průmyslu, stavebnictví, polovodičového průmyslu, vakuové technologie, automotive, medicíny se zaměřením na implantáty a šrouby, protetické implantáty, chirurgické komponenty a vstříkací systémy. Nově i pro letectví a kosmonautiku.

Společnost se mimo jiné zabývá i zpracováním slitiny na bázi Ni-Cr s názvem *Inconel Alloy*. Tento materiál se dá zařadit v průmyslu kovoobrábění mezi výzvy současné doby.

Společnost YPSOTEC je držitelem platných certifikátů dle mezinárodních norem ISO 9001, ISO 13485 a AS/EN 9100.

Může se pochlubit svým přínosem v oboru kosmonautiky, který jí proslavil i mimo naši planetu Zemi: na planetě Mars se pohybuje jedno z mnoha vozítek (v tomto případě vozítko ExoMars), které obsahuje více než deset součástí právě od společnosti YPSOTEC.

Prohlídka závodu

Po úvodním představení obou skupin a jednotlivých zástupců se skupina našeho centra vydala v doprovodu

pracovníků společnosti na krátkou obchůzku výrobním závodem.

Byli jsme seznámeni s prostory společnosti, skladovými prostory, prostory v oblasti údržby a správy, jednotlivými technologiemi, strojovým parkem a všeobecným přístupem společnosti s ohledem na realizaci koncového produktu. Během obchůzky bylo patrné, jak nekompromisně kladě společnost důraz na pořádek a čistotu v celém areálu.

Společnost má zavedené systémové řešení jak v oblasti plánování produkce (ERP), tak i plánování kvality (CAQ). Zodpovědnost za kvalitu produktu je primárně přenášena na pracovníky produkce. Oddělení kvality zastává následně orgán poskytující expertní analýzu hotové nebo rozpracované produkce pomocí sofistikované měřicí techniky.

Mezi produkty s důrazem na bezpečnost patří i takové, na kterých je uvedeno více než 330 bezpečnostních charakteristik, které musí být prověřeny. Produkty se pohybují v přesnostech setin až tisícín milimetru. Tyto produkty poté zajišťují nejvyšší bezpečnost osob (VIP) během přepravy.

Střed výrobního závodu je tvořen skladem nakupovaného materiálu a hotového zboží. To poskytuje možnost přípravy materiálu pro obě výrobní haly.

Společnost má k dispozici relativně velké měrové středisko, vybavené adekvátními měřidly s ohledem na produktové portfolio.

Rozdělení na skupiny podle oblastí zájmu

Po ukončení společné obchůzky se skupina RC ČSJ ČB rozdělila do tří skupin, které se pak zabývaly předem domluvenými tematickými okruhy z oblasti managementu kvality. Tím bylo zajištěno maximální využití času pro realizaci návštěvy a potenciálního přínosu postřehů ze strany týmu RC, který byl využit v rámci závěrečné diskuse.

Skupina A: Oddělení nákupu, sklady nakupovaných dílů a materiálu a sklady hotové produkce.

Skupina B: Příprava výroby (plánování produkce), provoz na hale 1 a 2.

Skupina C: Personální oddělení, výdejna nástrojů, metrologie (měrová místnost), údržba (stroje, budovy).

Během této fáze návštěvy členové RC přímo na jednotlivých pracovištích diskutovali s pracovníky, probírali detaily jejich pracovní náplně a odpovídali na případné dotazy.

Závěrečná diskuse a zhodnocení

Po ukončení návštěvy výrobního závodu v jednotlivých sekcích proběhla v pracovním duchu závěrečná diskuse. Probíraly se jak silné stránky společnosti YPSOTEC, tak i podněty a příležitosti ke zlepšení, které poskytl jednotliví členové RC.

Závěrem byli požádáni pánové Miroslav Lácha (GM) a Petr Šaloun (COO) o zhodnocení současného dění na trhu, jeho dopadu na společnost a také o odpověď na otázku, kde vnímají ze své pozice rizika možnosti dalšího rozvoje.

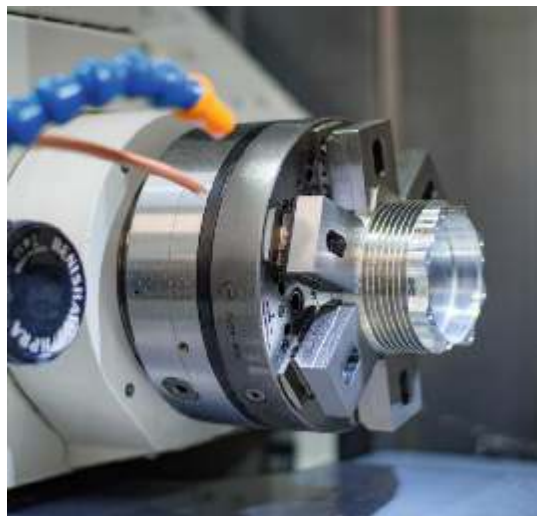
Vyjádřili se takto:

„V současné době věnujeme zvýšenou pozornost vyjednávání obchodních podmínek s našimi obchodními partnery. Zákazník klade důraz na co nejnižší cenu s tím, že požadavky na kvalitu neklesají, mnohdy naopak stoupají. Náklady na pořízení samotné vstupní suroviny jako by nepatřily do ceny produktu.

Toto téma by se dalo rozčlenit do tří oblastí:

Maloodběratelé se zaměřením na jednoduché díly. Jedná se o zákaznický segment zastoupený jednotlivcem nebo nízkým počtem pracovníků. Tento segment se začíná orientovat na dodavatele z východních zemí. Následné problémy se samotným zpracováním poté mohou vést i k zániku takové skupiny.

Středně velcí odběratelé se zaměřením na středně obtížné díly. Zde je vliv situace také citelný, ale ne pro nás ohrožující. V tomto segmentu se držíme díky naší značce a pozici, kterou jsme si vybudovali.

Třetí skupinou jsou zákazníci se zájmem o vysoce komplexní díly, zatím však v menším objemu. Tento segment nabízí prostor pro uplatnění našeho know-how, schopnost dodání produktu v očekávané kvalitě. Nabízí mimo jiné i relativně vysoké marže, a proto se na něj poslední dobou taktéž zaměřujeme. Prosazení se v tomto segmentu ovšem není jednoduché, proto do budoucna zvažujeme i opatření, jako jsou například rozšíření technologií v rámci výrobního závodu a zvýšení soběstačnosti, která by nám k vybudování pozice v tomto segmentu napomohla.“

Závěrem byli zástupci vedení společnosti YPSOTEC přizváni k účasti na semináři, který bude pořádán v rámci Měsíce kvality v Českých Budějovicích 13. listopadu 2024.

Všem zúčastněným a organizátorům tohoto setkání srdečně děkujeme. Společnosti YPSOTEC do budoucna přejeme mnoho úspěchů a dlouhodobě udržitelný stabilní rozvoj.

Účastníci ze strany RC ČSJ ČB: Ing. Jaroslav Chmelař, Alena Klúčová, Jitka Vosejpková, Ing. Filip Holeček, Ing. Ladislav Lhotka, Ing. Karel Šustr, Ing. Bohuslava Fořtová.

Organizace: <https://www.ypsotec.com/cs/>

Autor:

Ing. Filip Holeček je certifikovaný auditor dodavatelského řetězce, držitel certifikátu EOQ, poradce a konzultant v oboru nástrojů kvality s ohledem na ISO 9001 a IATF 16949.

Kontakt: fholecek@centrum.cz

Foto: archiv YPSOTEC

Pomohou moderní teplárny likvidovat odpad?

Helena Křepelková

Ve dnech 23.–24. dubna 2024 se v Olomouci konal 30. ročník konference Dny teplárenství a energetiky. Mezi účastníky byly zastoupeny významné organizace vládní, komerční i spolkové. V prezentacích zazněla řada zajímavých poznatků z oblasti energetiky, moderních teplárenských technologií i potřebných monitorovacích technik. Prezentace byly doprovázeny v předsálí instalovanou řadou výstavních stánků s ukázkami technologií.

Jako předsedkyně odborného centra Životní prostředí České společnosti pro jakost jsem měla příležitost zúčastnit se této konference ve spolupráci s redakcí vědecko-technického časopisu Jemná mechanika a optika, vydávaného Fyzikálním ústavem Akademie věd České republiky ve spolupráci s Přírodovědeckou fakultou Univerzity Palackého v Olomouci.

Hlavním tématem konference bylo nalezení vhodných technologických řešení, jak odpady měnit na teplo, případně jiné formy energie. Zapomeňme tedy na chvíli na skutečnost, že *„nejlepším odpadem je ten odpad, který vůbec nevznikl“*.

Odpady na Zemi i v ČR dnes

Lidstvo vytváří svojí neskromností, nenasytostí a špatně nastavenými ekonomickými ukazateli „pseudoprosperity“ a „nekonečného růstu“ také více a více odpadu. A tak organizovaně a zbytečně ničíme svoje přírodní zdroje – vodu, těžené nerosty, ornou půdu, rostlinné i živočišné druhy. Přetváříme je na výrobky, často takové, které ani nelze někomu prodat, z nichž velké procento končí jako odpad bez užitku. I když výrobky najdou zákazníka a jsou používány, jsou často zbytečně brzy nahrazeny jinými – „lepšími“, zejména neopravitelnými. A opět při stále větším objemu výroby vznikají výrobní i komunální odpady tuhé,

tekuté i plynné. Dnes už je Země na mnoha místech doslova přecpána odpady, na souši i v oceánech. ČR není výjimkou. Od nelegálních skládek na pozemcích bez důslednějšího dohledu až po obrovské skládky v blízkosti velkých měst nebo výrobních areálů (viz obr. 1 a obr. 2). Kromě toho, jak člověk pokračuje ve vývoji umělých materiálů, protože ty přírodní mu již nestačí, zaneřádňuje Zemi nerozložitelnými nebo velmi obtížně a dlouhodobě se rozkládajícími materiály. Mnoho látek používaných jako nejrůznější vstupy pro výrobu je toxických a dostávají se do průmyslových odpadů.

Pohled do historie dávné i blízké

Přístup ke způsobu likvidace odpadů se za posledních 100 let několikrát radikálně změnil. Třídění bylo aktuální vždy: papír, sklo, železo, barevné kovy, textil a zvířecí kůže sbíraly sběrný ve městech i téměř ve všech vesnicích již odedávna. Skromný styl života vedl k minimalizaci komunálního odpadu. A sběrný vracely veškerý tříděný odpad zpět do výroby. Sklo však bylo i vratné. Později přibýly plasty a tetrapaky, obaly znečištěné toxickými látkami, baterie, domácí spotřebiče, vraky aut plné ropných produktů. Vyvíjelo se to tak, že dnes máme v příloze k zákonu o odpadech hodně dlouhý seznam nebezpečných odpadů. A narostl ohromným způsobem objem nedotříditelného odpadu, který prošel vyháněním na různých dočasných i definitivních skládkách.

Oborová specialisté zjistili, ovšem mnohem později než lidé s vlastními studny, že ani geotextilie pod první vrstvou skládky nezabrání průsakům z rozkládajících se vrstev v tělese skládky. Časem materiál fólie zkřehne a i malá síla ji doslova rozdrobí. Následuje průsak výluhu ze skládky do půdy pod skládkou a do podzemních vod. I když geologové mají zemskou kůru dosti podrobně zmapovanou, nikdo z nich nemůže s jistotou určit, kam a kdy se výluhy dostanou, v jaké koncentraci. V povrchové vodě otráví potok a všechno, kam tyto vody dotečou. Podzemní voda kontaminuje zejména studny. Proto je přechod od skládkování k přeměně pokud možno co největší části odpadů na palivo tepláren velmi vítanou iniciativou. Výpary ze skládky, to není jen nepříjemný zápach. Ten zápach patří látkám, které vznikají reakcemi jednotlivých složek odpadu v tělese skládky a nemají v ovzduší co dělat. Navíc skládky často vyhořívají a dýmají, několik kilometrů kolem nich roznáší vítr kousky papírů a plastů. Za účelem zjištění nějakého posunu v problematice likvidace odpadů jsem se vrátila zpět o 15 až 20 let. Necestovala jsem časem, stačily mi ročníky odborného časopisu ODPADY z citovaného období. Tam se lze dočíst, že problematika „spalovat, či skládkovat?“ není nic nového. Toto dilema „kam s ním?“ přece řešil i náš známý literát již v 19. století. Již před 20 lety se vyskytl v publikacích v časopisu ODPADY rok 2030 jako předěl pro řešení této otázky, letošní rok 2024 dokonce jako konec skládkování. Pro ilustraci cituji níže několik titulů [1–4].

Obrázek 1. Oficiální skládka Mrsklesy v blízkosti Olomouce.

Obrázek 2. Nelegální čtyřicetiletá skládka „chatařů“ podél turistické žluté značky kolem jižních svahů Velkého Kosíře na pozemku osamělé stařenky.

Prezentace na konferenci řešily tutéž problematiku. Přiblížili jsme se roku 2030, máme více analýz, více spalovacích technologií, vyšší automatizaci dotřídňování. Ale při srovnání publikací v časopise ODPADY z let 2012–2015 se současností se situace nijak radikálně neliší. Posun je jen v zapojení více zainteresovaných stran, od poskytovatelů služby svozu odpadu přes všechny stupně zpracování až po garanty právních norem. Pokud z toho bude synergické úsilí jak najít řešení, je naděje, že se opravdu najde. Pokud se z každé skupiny zainteresovaných stran stane jen klasická po nekonečném růstu objemu výkonů a zisku toužící, bude to jen oddalovat skutečné řešení a prohlubovat negativní dopady na životní prostředí.

Hledání komplexního společného přístupu

Prezentace na konferenci ukázaly, že zainteresovaná ministerstva, tj. MŽP a MPO, parlamentní odborné složky, teplárny a další významní hráči v energetickém

Ppodnikání, jako jsou ČEZ a Veolia, i oborové spolky Teplárenské sdružení ČR, Česká asociace oběhového hospodářství, Hospodářská komora ČR a mnoho dalších se intenzivně věnují této problematice. Prezentace také dokladovaly, že řešení hledají tvůrci zákonů i technických norem, dodavatelé technologií třídění, dotřídňování a další úpravy odpadů před spalováním. Pozornost je věnována pro životní prostředí příznivé logistice transportu odpadů, vývoji monitorovacích systémů zajišťujících bezpečný provoz, to vše až po technologie vlastního spalování a likvidace zbytkových výstupů z tohoto procesu.

Pokud se organizace zaměří nejen na výrobu tepla, ale kombinuje projekt s generováním elektrické energie, případně s výrobou bioplynu, vzniká ovšem další problém, jak vytvářet propojovací infrastrukturu. U bioplynových jednotek není zbytkovým výstupem z tohoto procesu žádný odpad s nároky na další likvidaci, ale velmi kvalitní bezzápachové hnojivo.

Co bylo na celé konferenci nejzajímavější a velice pozitivní

Tím pozitivním faktem je, že nikde nezazněly „naivně zelené“ úvahy a ošklivé fráze o „green dealu“. Byly prezentovány velmi reálné poznatky a fakta, projekty a záměry dalšího výzkumu a vývoje, jak maximálně efektivně využít odpadů v teplárenství a energetice, aby byly šetrné k životnímu prostředí. Vždyť naši předkové, vedeni tím pověstným „selským rozumem“, k tomu dospěli již dávno. A potlačení selského rozumu neuváženými kroky, motivovanými větším a větším ziskem národních a později nadnárodních organizací, pocitujeme všichni stále silněji.

Závěr

Přání: Přejme tedy nejen účastníkům konference, všem jejich oborovým kolegům, ale hlavně nám všem, aby se zainteresovaným organizacím podařilo nastartovat opravdu kvalitní technologie a zajistily tak nám všem lepší životní prostředí.

Varování: Hlavně potřebujeme co nejdříve platnou legislativu, která zabrání, aby za účelem získání tohoto nového „odpadového paliva“ odstartovala nová honba za ním ve formě mezinárodního obchodu, někdy legálního, někdy ne. Po zkušenostech z ilegálních příhraničních skládek z 90. let minulého století na našem území by se bez efektivní legislativy mohla ČR stát nejsmrdučtější částí Evropy, přetíženou převozy odpadů a následně zbytkových odpadů po dotřídění nebo spalování, mraky výfukových plynů a prachu z otěru pneumatik a exhalátů ze spalování importovaného „odpadového paliva“.

Výzva: Každý člověk má možnost postupně dosáhnout skromnějšího způsobu života, který vede k minimalizaci vzniku odpadů, a přihlásit se tak prakticky k poznatku, že nejlepší je ten odpad, který vůbec nevznikl.

A ještě upozornění na několik výše zmíněných příspěvků z odborného časopisu ODPADY:

[1] ODPADY 9/2015: „Co je vizi českého odpadového hospodářství“ – speciální rubrika VIZE 2024.

[2] ODPADY 10/2015: Říkalo se tomu skládkový komplex. Jarmila Šťastná.

[3] ODPADY 10/2024: Naši předchůdci nechtěli probudit „spící draky“ – návrh změny zákona o odpadech, zákaz skládkování od roku 2024. Richard Brabec.

[4] ODPADY 1/2015: Program předcházení vzniku odpadů už je oficiální. Jarmila Šťastná.

ODPADY 11/2014: *Ekonomika variant využití biologické složky komunálního odpadu.* Ladislav Sobotka, Stanislav Čurda, Tomáš Chorazy.

Autorka:

RNDr. Helena Křepelková, CSc., je předsedkyně odborného centra ČSJ Životní prostředí.

Kontakt: aco@volny.cz

Foto: archiv Heleny Křepelkové

Informační centrum ČSJ při TUL: Studenti se seznámili s Modelem EFQM

Markéta Tomek

Česká společnost pro jakost již téměř dvě desítky let plní roli partnera EFQM pro Českou republiku a naplňuje tím svůj závazek zvyšovat povědomí o tomto účinném manažerském nástroji mezi českými organizacemi.

Mgr. Danuše Fišerová, garantka a lektorka licenčních kurzů EFQM a hodnotitelka Modelu EFQM / Národní ceny kvality ČR, v rámci spolupráce České společnosti pro jakost a Informačního centra ČSJ při Technické univerzitě Liberec zavítala na začátku března na Ekonomickou fakultu TUL, aby studentům posledních ročníků představila a přiblížila základní principy Modelu EFQM.

Na úvod přednášky doplněné poutavou prezentací vysvětlila, že Model EFQM je v současnosti jedním z nejpropracovanějších moderních přístupů k měření výkonnosti podniku. Vychází z principu trvalého zlepšování výkonnosti organizací, uplatňovaného prostřednictvím pravidelného sebehodnocení a následné realizace činností zlepšování.

Díky logice RADAR je navíc možné kvantifikovat výkonnost v kvalitativních oblastech a při pravidelném provádění sebehodnocení tak sledovat pokrok a trend nejen u výsledků, ale i procesů a postupů, které k jejich dosažení vedou. Nejdůležitějším výstupem z hodnocení jsou ale identifikované silné stránky organizace a správné praxe, které mohou sloužit jako inspirace pro ostatní, a na druhou stranu oblasti, ve kterých má organizace prostor pro další zlepšování.

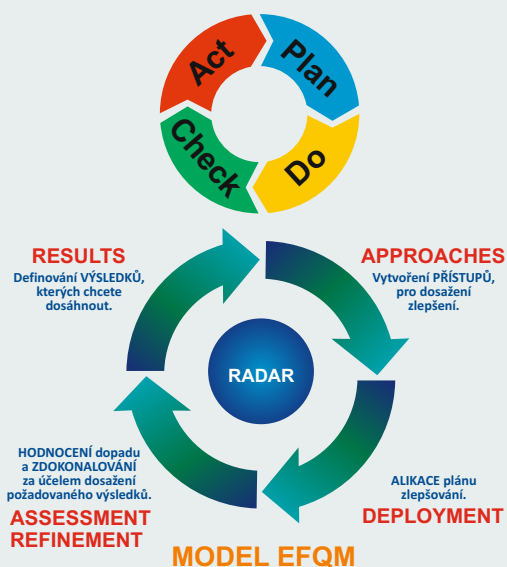
Obrázek 1 Model EFQM

Znáte nějaké nástroje/metody podporující řízení kvality / kvalitní řízení ?

Odpovědi studentů na tuto otázku otevřely interaktivní část přednášky. Díky znalostem z výuky managementu kvality studenti vyjmenovávali základní nástroje zlepšování, na zmíněný cyklus PDCA Danuše Fišerová obratně navázala a propojila jej s Modelem EFQM a slovy, která jistě studentům zůstanou v paměti: „nevynalezte kolo, to už bylo vynalezeno“. Potvrdila, že existuje široká paleta nástrojů a metod, které organizacím mohou pomoci se zlepšováním. Klíčovou otázkou při jejich výběru tedy je, který z nich se nejlépe hodí pro daný účel, tj. organizace z něho bude mít největší prospěch.

Obrázek 2 Demingův cyklus

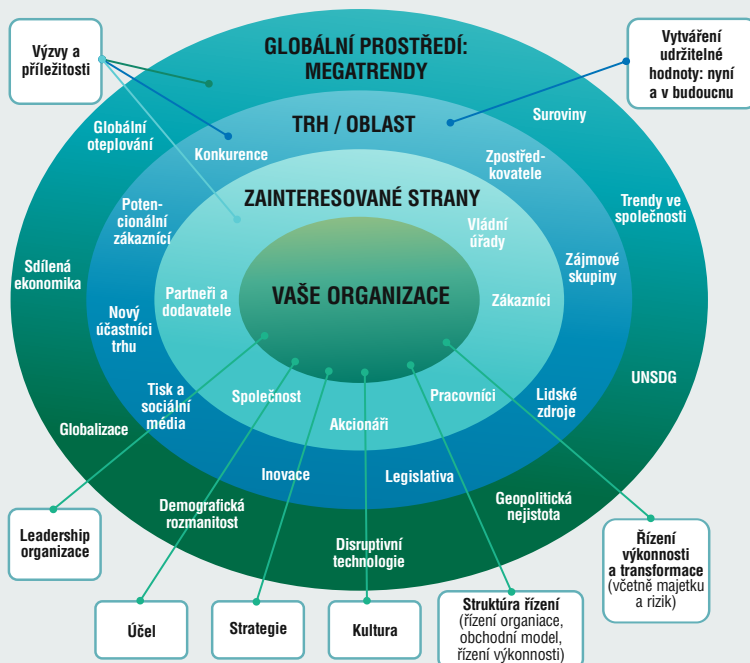
„Není ekosystém jako ekosystém“, tak by se dala shrnout jedna z dalších částí přiblížení Modelu EFQM v prezentaci. Každá organizace má svůj ekosystém – co by měl obsahovat a jak by měl fungovat, otevřelo další diskusi se studenty.

Na závěr přednášky studenti dostali prostor pro otázky a kontakt pro případ, že by se o toto téma zajímali i ve svém budoucím zaměstnání.

Za sebe i za všechny zúčastněné děkuji paní Mgr. Danuši Fišerové za poutavých 90 minut, nabitých

Obrázek 3

Ekosystém organizace

Poté následoval stručný popis postupu, jak vlastně probíhá hodnocení organizace, která o úspěšné uplatnění modelu usiluje, a odkaz na doporučenou literaturu pro zavedení Modelu EFQM.

Obrázek 4 Publikace EFQM

Další jazykové mutace na webu EFQM

Plná verze publikace je ke stažení ZDARMA:
malichi.mp/cs.qcz/modelefqm

informacemi, které byly studentům předány opravdu velmi přátelskou a srozumitelnou formou, podpořenou perfektně zpracovanou prezentací. Velmi oceňuji propojení výkladu s diskusí se studenty, pro které bylo téma Modelu EFQM nové. Věřím, že mnozí z nich si ke kvalitě, k její problematice a uplatňování, v budoucnu cestu určitě najdou.

Děkuji rovněž paní Ing. Šírové za pozvání na tuto pro mě tematicky velmi zajímavou přednášku a perfektní organizaci.

Autorka:

Markéta Tomek, DiS., je členkou předsednictva ČSJ se zaměřením na oblast rozvoje spolupráce se studenty.

Kontakt: marketa.tomek@gmail.com

Komplexní analýza systému řízení Charity Česká Lípa pomocí Modelu EFQM

Rozhovor se zakladatelkou a ředitelkou Charity Evou Ortovou

Danuše Fišerová

Centrum excellence při České společnosti pro jakost má za sebou další velký projekt. Byla jím půlroční intenzivní spolupráce s Charitou Česká Lípa na jejich prvním sebehodnocení podle Modelu EFQM. Projekt byl finančně podpořen nadací ČEZ, konkrétně z grantového řízení Neziskovky. Odborně ho zaštítily Danuše Fišerová, která v projektu garantovala správnou aplikaci Modelu EFQM, a Barbora Čechová, která byla jakožto zakladatelka a ředitelka THEiA – krizové centrum nositelkou know-how v řízení organizace poskytující sociální služby.

Spolupráce probíhala formou tzv. facilitovaného hodnocení, což nám umožnilo zkombinovat externí pohled profesionálních hodnotitelů s vnímáním jednotlivých oblastí zaměstnanci Charity, kteří nemuseli absolvovat žádná vstupní školení, protože si celý proces postupně zažili na vlastní kůži. Kromě bezprostředních výstupů, kterými je sebehodnotící zpráva Charity, tak získali i dostatek praktických zkušeností k tomu, aby mohli sebehodnocení v budoucnu realizovat zcela samostatně.

Navíc jsme si díky tomuto formátu mohli dovolit příležitostně vystoupit z rolí nezávislých hodnotitelů a dát Charitě konkrétní tipy a doporučení, které k naší radosti se zájemem přijímali a některé téměř okamžitě převáděli do praxe. Nejen tato skutečnost, ale celkově obrovský přínos, který vidíme v uplatnění principů Business Excellence v řízení neziskových organizací, se staly impulzem pro grantový projekt České společnosti pro jakost, který v těchto týdnech rozjíždíme a do kterého se mohou poskytovatelé sociálních služeb zapojit (pro více informací kontaktujte autorku tohoto příspěvku).

A jak vše viděla a co si o spolupráci i Modelu EFQM myslí ředitelka Charity Eva Ortová?

Paní ředitelko, jak se u vás objevila potřeba analýzy a cíleného rozvoje nejen kvality vašich služeb, ale i kvality toho, jakým způsobem řídíte další činnosti organizace (slovy kvalitáře řídící a podpůrné procesy)?

Uvědomuji si, že má-li ředitel zajistit pozitivní budoucnost pro svou firmu či organizaci nebo minimálně o její zajištění usilovat, musí se dívat hodně dopředu a sledovat vývoj prostředí, ve kterém se pohybuje.

Už v předchozích letech jsem klíčovým zaměstnancům organizace, kteří působí ve vedoucích pozicích, simulovala vizi, že se sociální služby budou do budoucna muset ubírat cestou kvality, že ta bude měřítkem pro rozdělování dotačních prostředků, kterých bude nedostatek. Vydali jsme se tedy cestou kvality již před lety. V roce 2016 jsme poprvé získali značku spolehlivosti od AVPO (*Asociace veřejně prospěšných organizací ČR, z. s.*), která nás posunula v uvažování o vnitřních systémech organizace. Díky doporučení auditorů jsme výrazně vylepšili výroční zprávu, PR, zavedli strategické plánování, evaluaci a další zlepšení. Uvědomili jsme si, že pohled nezávislého a zkušeného hodnotitele je velmi cenný a pro budoucnost organizace nepostradatelný.

Jaké argumenty vás vedly k tomu, že jste si jako nástroj pro tuto analýzu zvolili právě Model EFQM?

Pravidelný audit AVPO nám již žádná další doporučení nepřinášel. Neměli jsme podněty, co zlepšovat. Rozhodli jsme se hledat jiný nástroj, který by podrobil hloubkové kontrole nastavené procesy, systémy řízení a pomohl nám odstranit naši „pracovní slepotu“. Narazili jsme pouze na dvě možnosti sebehodnocení. Jednou bylo zavádění Standardů kvality přes projekt MPSV ČR, který byl ovšem v té době již uzavřený

a další otevření se prozatím neplánovalo, a proto jsme se rozhodli zkusit štěstí prostřednictvím grantové výzvy nadace ČEZ a plánovaný projekt nasměrovat na sebehodnocení podle Modelu EFOM.

S jakou vizí a očekáváními jste do projektu vstupovali?

Samozřejmě že z počátku byla naše očekávání a pocity spíše negativní – asi jako před plánovanou kontrolou nebo testem. Ale vize pro všechny zaměstnance byla jasná: „Děláme to pro rozvoj organizace a chceme se zlepšovat.“

Má zkušenost je taková, že cesta k úspěchu vede pouze přes efektivní práci s chybou. Pokud jsme ochotní se z chyby či nedokonalosti naší práce poučit, můžeme se rozvíjet. Toto umění odlišuje úspěšné od neúspěšných.

Řekla byste, že se nám společně tato očekávání podařilo naplnit nebo dokonce překonat? Zůstala nějaká nenaplněna?

Mým očekávání bylo, a to jsme si řekli hned na začátku, že bych ráda dostávala doporučení na zavádění pozitivních změn. Což se následně i dělo v rámci každého kritéria, které jsme hodnotili, a současně jsme dostali doporučení, jak se v dané oblasti zlepšit. Mohli jsme se doptávat a o dané problematice diskutovat.

Velkým pozitivním překvapením pro mě bylo zapojení zaměstnanců do systému hodnocení. Líbilo se mi, že jim byl systém představen, byli do celého procesu zapojeni a hodnotitelkami motivováni a povzbuzováni ke spolupráci. Bylo pro ně překvapivé, o co všechno se systém řízení opírá a co všechno musí reflektovat. Vnímali pozitivně, že jsou do tohoto procesu zapojeni a mohou se aktivně podílet na rozvoji organizace.

Mohla byste zmínit nějaké „aha-momenty“, které jste v průběhu hodnocení zažili, popř. klíčové poznatky, které jste si z hodnocení odnesli?

Těch „aha-momentů“ bylo spousta, asi bych tu byla hodně dlouho, než bych je všechny popsala.

Co mě zaujalo nejvíce, byl systém jako celek. Oceňovala jsem možnost sebehodnocení, které bylo motivační a rozvojové. Obavy z přísných soudů hodnotitelů rozhodně nebyly na místě. Hodnotitelé nesoudili, ale byli příjemnými průvodci samotným procesem. Líbil se ucelený a strukturovaný systém hodnocení, kdy na sebe kritéria navzájem navazují. Výstupy mají vysokou vypovídací hodnotu a snadno se s nimi dá dál pracovat v praxi.

Nevím, jestli jste si dopředu dokázali úplně představit, jak náročným procesem budete procházet z hlediska časové investice i množství dat, která bylo třeba dát dohromady jako důkazy pro vaše tvrzení. Nelitujete, že jste se do takto komplexního hodnocení pustili?

Upřímně řečeno jsme si neuvědomovali, do čeho se pouštíme. Chápali jsme časovou náročnost, ale míru hloubky hodnocení jsme si představit nedokázali. Rozhodně však našeho úsilí a času nelitujeme. Byla to pro nás všechny velmi zajímavá zkušenost.

Naprosto zásadní je pro nás však výstup, v rámci kterého je definovaný prostor ke zlepšení. Jedná se o podněty, které při zapracování do praxe zlepšují kvalitu řízení a chod celé organizace. Už nyní pracujeme na řadě z nich.

Když byste se ohlédla zpět se zkušenostmi, které máte nyní. Udělala byste v celém procesu, jeho organizaci a nastavení spolupráce něco jinak?

Myslím, že se nám podařilo celým procesem projít velmi dobře, a to jak po stránce organizační, tak po stránce administrativní. Rozdělili jsme si jednotlivé úkoly a personální účast na on-line setkáních. Zvládli jsme i časovou náročnost celého procesu. Nenapadá mě tedy nic, co bychom mohli udělat lépe.

V úvodu jsem zmiňovala projekt na podporu uplatňování principů Business Excellence v řízení sociálních služeb. Nebudu se ptát „zda“, zeptám se „proč“ si myslíte, že „Business“, „Excellence“ a „řízení sociálních služeb“ jdou dohromady?

Často se setkávám s tím, že je na neziskový sektor pohlíženo s despektem, přestože je řízení služeb v této oblasti převážně velmi problematické a náročné. Chybí zde finanční, personální, materiální zdroje a jistota. Provozujete službu a často ani nevíte, kolik, nebo jestli vůbec na ni dostanete peníze. Myslím si, že to však není omluva pro to, abychom služby nevykonávali kvalitně a nepracovali na svém zlepšování. Jsem přesvědčena, že s použitím přístupů Business Excellence můžeme dosáhnout trvale udržitelného rozvoje celé organizace a kvality poskytovaných služeb, které pozitivně ovlivňují celou společnost.

Za sebe i Báru Čechovou děkuji za rozhovor, spolupráci i možnost poznat vaši organizaci zevnitř, seznámit se s trendy a výzvami, na které poskytovatelé sociálních služeb musí reagovat, a přeji vám a celému vašemu týmu, abyste na své cestě k excelenci vytrvali, přestože již dnes můžete být v mnohém vzorem pro ostatní podobné organizace.

Charita Česká Lípa je velká transparentní organizace s tradicí od roku 2000 a držitel značky spolehlivosti Asociace veřejně prospěšných organizací. Svým klientům na Českolipsku a Novoborsku poskytuje komplexní spektrum služeb. Konkrétně jde o azylové domy Jonáš, Centrum pro pěstounské rodiny, nízkoprahové zařízení pro děti a mládež Klub Koule, sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi Startér, prostřednictvím sociálního podniku nabízí úklidové služby a pomocné práce, díky Sociálnímu automobilu vozí zdravotně hendikepované děti do školy, provozuje sociální ubytovnu v Novém Boru, šatníky a dobrovolnické centrum.

Autorka:

Mgr. Danuše Fišerová je manažerka moderních nástrojů řízení ČSJ, předsedkyně odborného centra ČSJ Centrum excellence.

Kontakt: fisherova@csq.cz,

Foto: archiv Charita Česká Lípa

Odborná, regionální a informační centra České společnosti pro jakost

Centra vytvářejí členové ČSJ jako místo pro realizaci svých odborných zájmů v oblasti systémů managementu. Mohou být oborově zaměřené nebo regionálně sdružené.

Jsou zaměřeny především na rozvíjení jednotlivých nástrojů a metod systémů managementu a na problémy interdisciplinárního charakteru. Výstupy jejich práce jsou využívány nejen pro činnost orgánů Společnosti a výkonného aparátu, ale jsou také zdrojem pro šíření inovativních myšlenek, platformou pro spolupráci s univerzitním prostředím a přispívají k naplňování poslání ČSJ. V současné době členové aktivně pracují v následujících centrech:

REGIONÁLNÍ CENTRA

- České Budějovice • Chotěboř • Ostrava

ODBORNÁ CENTRA

- Centrum excellence • Etika a management • Klub manažerek
• Spolehlivost • Životní prostředí

INFORMAČNÍ CENTRUM

- Technická univerzita Liberec – Ekonomická fakulta

Všichni členové České společnosti pro jakost mají možnost zapojit se do činnosti center podle svých preferencí. Více informací o centrech ČSJ a jejich aktivitách najdete na webu České společnosti pro jakost na adrese **<https://centra.csq.cz>**

www.csq.cz

Česká společnost pro jakost, z.s.

je uznávané centrum pro vývoj, získávání a šíření poznatků
pro podporu úspěšnosti organizací a zvyšování kvality života.

Fórum EFQM 2024: Model EFQM 2025 a 35. výročí založení EFQM

Danuše Fišerová

Jen těžko bych si představila lepší místo pro představení aktualizovaného Modelu EFQM a oslavu 35. výročí založení EFQM než Istanbul. Město ležící na dvou kontinentech, ve kterém se mísí a spojují kultury a odlišné přístupy k životu, město s neuvěřitelnou energií, čerpající ze své historie, směřující do budoucnosti. Pokud toto Fórum zůstane posledním, jak bylo ze strany EFQM avizováno, rozhodně zůstane mezi těmi, která si budu pamatovat nejvíce. Stane se pro mne symbolem globálního dosahu EFQM a jeho modelu a toho, že excellence a udržitelnost jsou univerzální hodnoty, které dokáží spojit i zdánlivě nespojitelné.

Model EFQM 2025

Přestože oficiální program začínal až 5. června, konferenční sál se zaplnil již den předtím. „EFQM nerds“, jak jsme byli trefně osloveni CEO EFQM Russellem Longmuirem, se samozřejmě nemohli dočkat prezentace *EFQM Model 2025 Deep Dive*, aby si vyslechli shrnutí hlavních změn. A jaké to jsou? Na první pohled a zamyšlení jsou to rozhodně změny k lepšímu.

- Z technických změn jde zejména o to, že Model a jeho jazyk jsou opět o něco srozumitelnější, jednodušší a přímochařejší, s menším množstvím duplicit.
- Z obsahových změn je třeba zdůraznit hlavně posílení aspektu leadershipu, zejména ve vztahu k závazku vůči účelu, modelovému chování a hodnotám. V Modelu je opět zdůrazněna klíčová role lídrů v podporování změn, odstraňování překážek a podporování kreativity a inovací.
- Dále je zde zdůrazněna potřeba nových pracovních postupů a přizpůsobování pracovního prostředí jako reakce na rozvoj vzdálené, hybridní a AR práce a související změny v potřebách a očekáváních stávající a budoucí pracovní síly. (*AR – Rozšířená realita nebo také „augmentovaná realita“ je označení pro vizuální dosazení digitálního objektu do reality za pomoci 3D skenů okolního prostředí... Zdroj: https://cs.wikipedia.org/wiki/Rozšířená_realita. Pozn. red.*)
- Ještě větší důraz je pak kladen na odolnost dodavatelských řetězců, kontinuitu podnikání a programy v oblasti prognostiky.
- Poslední velkou změnou je jasné rozdělení strategických a provozních výsledků a zavedení jejich

čtyř kategorií, podle kterých bude strategická a provozní výkonnost organizací hodnocena: *naplňování očekávání zainteresovaných stran a jejich přínos k úspěchu organizace, ekonomika a finance, udržitelnost a výkonnost a transformace* (včetně široké škály konkrétních příkladů).

- Dobrou zprávou pro hodnotitele pak může být, že k hodnocení budeme používat již jen dvě matice logiky RADAR, a i ty byly zjednodušeny tak, aby byly logičtější a snadněji aplikovatelné.

Spolu se změnami v Modelu nám bylo představeno i nové schéma oceňování, vzdělávání i kvalifikací.

Více informací budeme sdílet prostřednictvím Centra excellence, jakmile budeme mít konkrétní informace. Určitě nás tedy sledujte na LinkedIn a našich webových stránkách, souhrnné informace s vámi budeme sdílet na online akcích CE pro veřejnost i speciálně pro hodnotitele.

Konference

Jedním z nejdiskutovanějších témat byla AI – umělá inteligence a další technologie, protože jejich význam pro náš budoucí růst je nesporný. Ještě silněji však rezonovalo téma „lidství“ a naší angažovanosti jako nezbytné esence udržitelné výkonnosti. Ohledně naší budoucnosti s AI si dovoluji parafrázovat slova profesora Juliana Birkinshawa z *London Business School*:

- Umělá inteligence pravděpodobně nezpůsobí disrupci v našich podnikáních, ale měli bychom pečlivě sledovat změny v chování jejích uživatelů.
- Umělá inteligence není automatickou zkratkou k vyšší produktivitě organizace, ale může nám hodně pomoci, pokud s její pomocí a na její bázi vyvineme nové pracovní postupy a procesy.
- Umělá inteligence má svou roli ve zvyšování angažovanosti zaměstnanců, pokud je používána moudře.

Cílem a obsahem akce jako je tato by mělo být také sdílení, inspirace, networking a uznání, a fórum v Istanbulu to vše splnilo na sto procent. Zvláště my v Evropě bychom se měli inspirovat našimi východními partnery a konkurenty, abychom urychlili naše tempo transformace, nejen v přijímání nových technologií, ale také v kulturních změnách.

Vítězové letošní Globální ceny EFQM dokázali, že všechno toto je možné.

Námět filmu *Minority Report* se stal realitou prostřednictvím **policie v Abú Dhabí**, která používá technologie a data k předvídání a prevenci trestných činů; **investičnímu nemovitostnímu fondu Vakif GYO** se podařilo během tří let otočit svou organizační kulturu téměř o 180 %.

Jedním z posláních, které se jednotlivými příspěvky neslo, bylo kromě „zjednodušování“ to, že **pokud skutečně chceme a pokud přestaneme bezhlavě a stále dokola začínat nové a nové projekty a začneme dokončovat a trvale zlepšovat ty stávající, můžeme dosáhnout mnohého.**

Ocenění

Letošní Globální cena EFQM má dva vítěze: hlavní velitelství policie Abú Dhabí a investiční nemovitostní fond VAKIF GYO.

Při příležitosti 35. výročí založení EFQM pak z rukou Russella Longmuira převzalo 35 jednotlivců ocenění za jejich podporu EFQM a přínos v oblasti excellence – EFQM Lifetime Excellence Award.

Je mi obrovskou ctí, že jsem toto ocenění převzala i já osobně. Jako nejmladší mezi oceněnými to nemohu vnímat jako poděkování za to, co jsem již dokázala, protože v porovnání s ostatními kolegy je má stopa v excelenci zanedbatelná. Je to pro mne ale potvrzením, že mířím správným směrem, a proto mi nezbývá než dělat vše proto, abych důvěru ve mě vloženou nezklamala.

„Take it easy!“

A protože sentimentu bylo dost, a navíc to zcela souzní s mým přístupem k práci i životu, dovoluji si zakončit citátem z pro mne nejinspirativnější přednášky Cenka Alpera, generálního ředitele Sabanci Holding: „Take it easy! And have fun!“

Autorka:

Mgr. Danuše Fišerová pracuje jako manažerka moderních nástrojů řízení ČSJ.

ParaCENTRUM Fenix v Brně
se dvěma oceněními od ČSJ:

Ocenění je potvrzením toho, že jdeme správnou cestou,

říká v rozhovoru ředitel
Petr Houšť

Prospěšných služeb pro ty, kterým nemoc, úraz či jiná příčina zkomplikovaly život, nebude nikdy dost. Proto je každá iniciativa na tomto poli víc než vítaná. Jednou z nich je práce neziskové organizace ParaCENTRUM Fenix v Brně. Ta pomáhá lidem s poškozenou míchou. A zdaleka to není jen milé slovo nebo sociální rehabilitace. Za vše, co se daří prosazovat do praxe, a za mimořádnou kvalitu péče o lidi s postižením ocenila loni Česká společnost pro jakost tento spolek „Cenou za návrat do života“ a letos organizaci udělila značku kvality CZECH MADE.

Aktivita této organizace nám přiblížili ředitel ParaCENTRA Fenix PaedDr. Ing. Petr Houšť, MBA, a Michaela Arientová, vedoucí fundraisingu.

Vaše pracoviště se od roku 2004, kdy vzniklo, rozrostlo v ucelený komplex činností a služeb. Byl to původní záměr a vize, nebo spíš logický vývoj podložený prvními zkušenostmi, společenskou objevňávkou, odhadem situace?

Petr Houšť (H.): Myslím, že celý ten proces nebyl úplně plánovaný. V neziskovém sektoru, v sociální sféře a s legislativními změnami posledních dvaceti let by to snad ani nebylo možné. Dlouholetý bývalý ředitel ParaCENTRA Fenix Vojtěch Vašíček tehdy s několika kolegy zakládal Fenix jako občanské sdružení. Vlastní organizace vznikla na popud toho, že nemohli smysluplně pokračovat v pobočce Svazu paraplegiků, u jejíhož zrodu o rok dříve figuroval pan

Vašíček také. Postupem let se měnila sídla organizace, rozšiřovala se nabídka služeb, přicházeli noví zaměstnanci, samotný Fenix se nakonec transformoval až do nynější podoby zapsaného spolku.

Proč jste se zaměřili na pomoc lidem s porušenou míchou? Byl základem nějaký osobní příběh, nedobrá zkušenost, poznatky ze zdravotní péče?

H.: Právě oni zakládající členové v čele s Vojtěchem Vašíčkem, úspěšným parasportovcem, byli sami lidé s poškozenou míchou. Vozíčkáři tedy prvotně založili Fenix jako entitu, která sdružuje osoby s hendikepem a prostřednictvím které si mohou předávat své zkušenosti ze života na vozíku.

Cena za návrat do života je významné ohodnocení vaší snahy a práce, určitě vám udělala radost. Bude vás motivovat k nějakému novému projektu, k vyšší kvalitě péče o postižené?

H.: Takového významného ocenění si moc vážíme a děkujeme za ně. Musím však říct, že o nové projekty i vyšší kvalitu péče se snažíme neustále. Ocenění je tedy jakýmsi důkazem a potvrzením toho, že jdeme správnou cestou.

Co vám toto ocenění ještě dalo? Byl to příliv další energie, chuť být užitečným způsobem nablízku těm, kteří nemohou mít plnohodnotný život?

Michaela Arientová (A.): Jelikož nyní působíme v přechodných prostorách, do kterých jsme byli nuceni přesídlit v červnu 2021, je ocenění pro mě také důkazem toho, že se našim lidem daří odvádět kvalitní práci. Takovou, za kterou by se nemuseli stydět ani v těch nejlepších zařízeních. Vykládám si to tím, že ParaCENTRUM Fenix skutečně stojí na kvalitních lidech, kteří často pomáhají nad rámec svých povinností.

Charakterizovali byste osu vaší činnosti? Jaké služby poskytujete? A budete přidávat další?

H.: Dovolím si začít odpověď otázkou. Co je pro člověka na vozíku nejhorší? – Laik odpoví, že to, že nemůže chodit, nebo ani hýbat rukama. To je naprostá pravda, ale co už veřejnost nevidí, je celá řada přidružených zdravotních a sociálních problémů. Člověk, který vlivem úrazu či nemoci najednou skončí na vozíku, se ocitá v neznámém světě plném věcí, které do nedávna řešit nemusel. A Fenix funguje jako průvodce těmito lidem a jejich blízkým.

Usnadňujeme jim co nejvíce přechod z institucionální péče do domácího prostředí. Radíme s výběrem vozíku a dalších pomůcek díky ergoterapii. V sociální rehabilitaci pomáháme zařídit všechny dávky, uplatnit nároky nebo nabízíme psychologickou podporu. Tělo člověka s poškozenou míchou vyžaduje daleko větší

péči, proto nabízíme pravidelné fyzioterapie, které, troufnu si říct, jsou na velmi vysoké úrovni. Každodenně pomáhají lidem přímo v jejich domácnostech naši osobní asistenti. Nabízíme bezbariérovou přepravu, posilovnu pro vozíčkáře, půjčovnu kompenzačních pomůcek a v neposlední řadě mnoho společenských akcí, na kterých si komunita vozíčkářů předává důležité životní rady a zkušenosti.

V tuto chvíli novou službu přidávat nebudeme, ale takovým dlouhodobým přáním je možnost pobytové služby. Uvidíme, jaké se naskytnou v budoucnu možnosti.

Upřesnili byste, jak se promítá kvalita do vaší praxe? Je to prostřednictvím nějakého vlastního systému, řízení, managementu, anebo je to takřkajíc nepsaná součást všeho, co děláte?

A.: Řekla bych, že kvalita je nepsanou součástí všeho, co děláme. Nebo se o to minimálně snažíme. Pan ředitel zmiňuje komunitu. Myslím si, že Fenix je ukázkou toho, že může existovat společná komunita klientů, jejich blízkých a zaměstnanců. Samozřejmě se řídíme vnitřními předpisy a nařízeními. Myslím tím, že se naši pracovníci s klienty mnohdy už dobře znají, takže po vzájemné shodě může vždy vzniknout kvalitně odvedená služba. Úroveň kvality se u nás pak neustále snažíme posouvat pomocí vzdělávání snad na všech pracovních pozicích.

Vaše centrum je také čerstvým držitelem značky kvality CZECH MADE. V čem vidíte přínos značky pro organizaci vašeho typu?

H.: Víme, že jsme v něčem takřka jedineční. Myslím tím teď, že ParaCENTRUM Fenix je jediným podobně zaměřeným pracovištěm na Moravě. Tak může vyvstávat pocit, že všechno půjde samo. Hrozí pak, že organizace nebude dostatečně sebekritická a poleví v prošlapávání cesty pro ty, kteří ji potřebují. Bez kvalitní práce by se k nám však klienti jen těžko vraceli. A nevracejí se kvůli tomu, že by některé služby, jako je například osobní asistence, jinde nenašli.

U nás je prostě pod jednou střechou komplexní a kvalitní specializovaná pomoc s komunitním přístupem, která je nyní podtržena označením CZECH MADE. Značka kvality je tedy nyní dalším ukazatelem, že jdeme správnou cestou a v našem poslání nepolevujeme.

Ale samozřejmě těch přínosů je více. Díky značce nyní zase o něco více sdělujeme všem, že tu nějaký Fenix pomáhá lidem a dělá to dobře. Jestli se nepletu, jsme jediným poskytovatelem sociálních služeb s tímto označením v Jihomoravském kraji. Jako nezisková organizace pak pod značkou kvality můžeme také ještě více dát najevo partnerům, sponzorům a institucím, že si Fenix podporu zaslouží.

Co vše bylo nutné splnit pro získání značky CZECH MADE?

A.: Asi jako každý, kdo o značku usiluje, jsme museli zpracovat sebehodnotící zprávu, přiložit povinnou dokumentaci a hospodářskou situaci našeho spolku. Například zhodnotit postavení naší organizace na trhu bylo z hlediska naší výlučnosti jednoznačným a rychlým krokem. Jako vhodný ukazatel dlouhodobé kvality jsme uvedli také řadu ocenění z posledních let. Dále následovalo hodnocení spokojenosti zákazníků a podrobné hodnocení organizace přímo na místě. Můžu říct, ať se organizace, firmy a unikátní spolky nebojí o značku usilovat.

Oč je z vaší nabídky největší zájem a v čem vaše kapacity už nestačí?

H.: Na obě otázky odpovídám, že „osobní asistence“. Co do počtu úkonů je to naše největší služba. Situace pak není složitá jen u nás, můžeme si toho všimnout v celé sociální sféře, osobních asistentů je prostě nedostatek. Problém často řeší zaměstnávání studentů na dohodu. Logicky je ale lepší, když máte k dispozici kmenové zaměstnance, o které se můžete kdykoliv opřít. Proto mi vždycky udělá nesmírnou radost, když oni brigádníci pak u nás přecházejí do pracovního poměru.

Kolik lidí v České republice má postiženou míchu? Je to zpravidla na základě úrazu? Jsou z nich převážně vozíčkáři?

A.: V České republice stále každý rok přibývá 250 až 300 nových případů míšního poškození. Přibližně dvě stovky jsou způsobeny úrazem, zbytek je vlivem nemoci. Ke hranici dvě stě případů za rok se blíží i počet lidí, kteří jsou pak nadále nuceni používat invalidní vozík. Celkový počet vozíčkářů v republice je zhruba kolem patnácti tisíc.

Jak se takto postižení mohou seberealizovat na základě vaší pomoci? Víme, že zaměstnávání hendikepovaných je stále složitější...

H.: Snažíme se, aby každý, kdo se chce vrátit do zaměstnání, nakonec uspěl. V tom pomáhá naše již

zmíněná sociální rehabilitace. Nyní se nám vlastně ustálil perfektní tým sociálních pracovníků. V dnešní době home office a nejrozumnějších technologií pracují mnohdy i klienti s ochrnutím dolních i horních končetin. Ale ano, každý práci bohužel nalézt nemusí. Těžko budete zedníka, který spadl na stavbě, nutit, aby se učil například programovat, navíc třeba jen za pomoci pohybu dvou prstů jedné ruky. Seberealizaci u nás klienti mohou tedy najít vedle práce i díky společenským akcím, sportovním akcím, rukodělným workshopům nebo bezbariérové posilovně.

Velkou devízou Fenixu jsou pak pravidelné letní rekondiční a akčně poznávací pobyty. První jmenované slouží k utužování vztahů a každodenní fyzioterapii. Na druhých rehabilitaci nenajdete, každý den totiž vyrazí klienti za nějakým dobrodružstvím s pomocí našich asistentů.

Naznačíte, nač letos zaměří ParaCENTRUM Fenix pozornost především?

A.: Letos oslavíme dvacet let od založení. Naše hlavní akce proto budou ve znamení tohoto jubilea. Chceme prostřednictvím výročí Fenix také více přiblížit veřejnosti, protože se stále jedná o jedinou organizaci svého druhu na Moravě.

Z provozního hlediska je největším úkolem pokročit v přípravách na vybudování nového sídla, které by si klienti i zaměstnanci již za ta dlouhá léta zasloužili. A v nejbližší době nás čeká charitativní virtuální závod „Roztoč kola pro Fenix“. Veškeré startovní poputuje právě na dofinancování potřebných služeb pro vozíčkáře. Lidé odkudkoliv se mohou přihlašovat na stránkách www.roztockola.cz.

(Akce „Roztoč kola pro Fenix“ probíhala po dva týdny od 15. do 29. června 2024; v čase, kdy budete toto číslo PK číst, bude tedy již bohužel minulostí. A redaktor PK, svázaný po celý život těsně s cyklistikou, musí zde ještě nutně doplnit, že jejím patronem byl ne náhodou český špičkový dráhový cyklista, úspěšný reprezentant nedávné doby Tomáš Bábek. Více naleznete na <https://pcfenix.cz/patron-cyklozavodu-babek-o-prekazkach-rozhoduje-nas-pristup-k-nim-spis-nez-jejich-velikost/> a <https://www.bezfrazi.cz/pribehy/tomas-babek/tisickrat>. Pozn. red. – ZS.)

Autoři:

PhDr. Eva Brixí je šéfredaktorka časopisu Prosperita.

David Kubla je šéfredaktor časopisu Perspektivy kvality.

Kontakt: kubla@csq.cz

Foto: archiv ParaCENTRUM Fenix

Tp Consulting

20 let zkušeností v automobilovém průmyslu

Poskytované služby

Odborná školení

Formel Q Konkret a Způsobilost, Kvalita ve výrobním procesu a další

Interim management

Okamžité posílení týmu zkušeným odborníkem dle potřeb zákazníka

Poradenství a krizový management

20 let zkušeností z ČR i ze světa, rychlé a flexibilní jednání

Headhunting a executive search

Vyhledávání vhodných pracovníků v kvalitě, logistice, technologii a dalších

1000+ realizovaných projektů **100+** seniorních poradců v týmu

70+ měsíčně realizovaných projektů **40%** nárůst realizovaných projektů meziročně

Příklady odborných školení

Příprava dodavatele na proces zajištění stupňů zralosti RGA (Reifegradabsicherung) v projektovém řízení z pohledu požadavků koncernu VW

Příprava dodavatele na audit "Třífázové dvoudenní produkce" (PCA – Production capability analysis/SFN – Serienfähigkeitsnachweis) v projektovém řízení z pohledu požadavků koncernu VW

Formel Q Konkret (6. vydání 2021) včetně přílohy s doplňujícími požadavky jednotlivých značek koncernu VW a Formel Q Způsobilost (8. vydání 2015)

Formel Q-Nové díly Integrál (5.vydání – 2021)

Provádění samoauditu dle požadavků Formel Q

Kvalita ve výrobním procesu

TP Consulting s.r.o., telefon: +420 730 808 781, e-mail: office@tpconsulting.cz
www.tpconsulting.cz

Nové požadavky na opravy spotřebního zboží a životnost výrobků

Viktor Vodička

Opravy spotřebního zboží nejen napomáhají naplnit cíle udržitelnosti v rámci Evropské unie, ale představují i pro spotřebitele žádoucí stav, kdy mohou zakoupené výrobky používat déle a ušetřit tak i nemalé částky za zbytečné a často i opakované nákupy nekvalitního zboží, jako typicky například elektroniky nebo dlouhodobého vybavení domácností.

Jistě, možnost používat jednotlivé výrobky nejen za „rozumné peníze“, ale i dlouhodobě závisí na jejich designu a také jejich životním cyklu, ale postoj Evropského parlamentu přijatý v prvním čtení dne 23. dubna 2024 k návrhu Evropské komise na vytvoření a zavedení společných pravidel na podporu oprav zboží a změnu s tím souvisejících předpisů EU [1] jde v tomto ohledu správným směrem.

Dává totiž do budoucna spotřebitelům možnost orientovat se při výběru zboží nejen například podle toho, kolik tyto dané výrobky spotřebují elektrické energie, ale i např. podle toho, jak bude náročné je případně opravit anebo jak bude složité si pořídit co do užitných vlastností naprosto obdobný, ale třeba repasovaný výrobek apod.

Snahy usnadnit opravy výrobků, aby se snížila zejména jejich celková energetická a materiálová stopa, přitom pokročily v některých zemích dále než v jiných. Celá řada zemí také již v minulosti uvažovala či právě uvažuje o tom, že v této oblasti stanoví výrobcům nové povinnosti, které mají zásadním způsobem překročit ty, jež už platí a jejichž hlavní tíží dnes podle směrnice (EU) 2019/771 [2] nesou prodejci.

Cílem výše uvedeného postoje Evropského parlamentu a schváleného návrhu je tak přijmout základní a minimální společná pravidla, která by mohla být uplatňována napříč EU a která by současně s požadavky na (eko)design výrobků určených pro spotřebitele [3] mohla přinést i vhodná opatření co do podpory změn na straně poptávky, a to aniž by se tím jakkoli změnily požadavky na bezpečnost výrobků.

A to je v podmínkách ČR určitě dobře, protože jiná opatření na podporu oprav spotřebního zboží (jako je například podpora obchodních záruk za kvalitu, podpora opravárenských služeb či jako jsou finanční pobídky pro domácnosti k opravám) u nás zavedena nejsou a ani se podle informací, které máme k dispozici, minimálně v nejbližší době neplánují.

Šance, které jsme v tomto ohledu v roce 2016 spojovali s vyvinutím naší značky kvality Životnost PLUS a které jsme podpořili i v letech 2018 a 2019 kampaní Opravme Česko, zůstaly bohužel do značné míry nevyužity. Jak to u takovýchto nepopulárních opatření z pohledu odpovědných úřadů bývá, zůstalo jen u prvotní finanční podpory, ale další opatření a systémově zaměřená podpora změn v oblasti životnosti výrobků a jejich jednotlivých aspektů se pak dále již nekonala. Takže i proto dnes 95 % českých domácností jednotlivé výrobky používá tak dlouho, dokud fungují, téměř polovina z nich je pak v případě potřeby opravit nenechává, ale zbavuje se jich a kupuje si nové, protože jejich oprava je pro ně buď příliš drahá nebo protože tyto výrobky už jednoduše nemá kdo opravit.

Samozřejmě zavést vouchery na opravy pro domácnosti, jako to udělali v sousedním Rakousku, nebo daňově zvýhodnit OSVČ, které jim tyto opravy pak snáze poskytují, tak jak to udělali kupříkladu v Nizozemí, je inspirativní. Mě osobně ale zaujal v této souvislosti během souvisejících jednání v Bruselu spíše rozhovor se zástupci jedné francouzské firmy, která vyrábí mimo jiné domácí myčky a která se rozhodla přesvědčit své zákazníky, že si díky úpravám v konstrukci těchto výrobků až 80 %

veškerých potřebných oprav mohou s jejich podporou a běžně dostupným nářadím zajistit i sami.

Nejde jen o to, že když nefunguje samoregulace, tak s největší pravděpodobností poté přijdou z Bruselu opatření, která celá řada hospodářských subjektů může mít potíže naplnit, ale lze v tom spatřit i aktuální trend, jak se mění poptávka na straně spotřebitelů a domácností.

A jsme proto přesvědčeni, že i u nás je stále možné se při implementaci nových pravidel pro opravy spotřebního zboží vydat i cestou podpory obchodních záruk za jakost nabízeného zboží, a to právě pokud jde o jeho životnost, protože v nich jsou i bez zmíněných předpisů EU do značné míry opravy zboží již nutně zahrnuty.

A i když si tato nová pravidla po jejich implementaci jistě vyžádají určité drobné úpravy v podmínkách pro udělení naší značky kvality Životnost PLUS [4], její kritéria zůstávají platná a zájemcům o její udělení jsme připraveni v mezidobí s jejich naplněním i v praktické rovině pomoci.

Stačí se ozvat a dát nám vědět na adrese scs@konzument.cz

Odkazy:

[1] https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2024-0308_CS.html

[2] Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/771 ze dne 20. května 2019 o některých aspektech smluv o prodeji zboží, o změně dalších předpisů.

[3] Více k tomu i např. v naší analýze *Ekodesign jako nový parametr kvality průmyslových výrobků*, která je dostupná na adrese

<https://www.konzument.cz/projekty/rada-kvality-cr/ecodesign.php>

[4] Viz i kritéria pro udělení této značky kvality, která jsou publikována na <https://www.zivotnost-plus.cz/značka-kvality/jak-znacku-udelujeme.php>

Autor:

Mgr. Viktor Vodička je ředitelem Sdružení českých spotřebitelů, z. ú.

Kontakt: vodicka@konzumnet.cz

POKUD – až příliš univerzální výraz

Věra Vlková

Nenápadné a zdánlivě neutrální slůvko *pokud* je mezi uživateli jazyka čím dál oblíbenější, neustále získává na popularitě i na frekvenci. S tím jde ovšem ruku v ruce oslabování jeho původního významu a funkce. Dnes už se téměř automaticky používá k uvozování rozsáhlého spektra vedlejších vět nejrůznějšího typu a obsahu. Zdaleka se však při tom nedá vždy tvrdit, že by z významového hlediska bylo skutečně na místě.

ZÁKLADNÍ VÝZNAMOVÉ UŽITÍ

Obecně lze konstatovat, že výraz *pokud* funguje jednak jako vztažné příslovce, jednak jako podřadící spojka. Připojuje vedlejší větu, nejčastěji příslovce-nou, a to

1. časovou: *budu si to pamatovat, pokud budu živ; pokud měl peníze, utrácel; zůstaň tu potud, pokud budeš moci* (= dokud);
2. místní: *nános bahna ukázal, až pokud sahala voda; nebyl si jist, až pokud se může odvážit zajít (až kam);*
3. zřetelovou: *pokud jde o mne, nic o tom nevím; má velké problémy, pokud jde o komunikaci; pokud se toho týká/týče, jsme připraveni; pokud je nám známo, nic se nezměnilo* (se zřetelem k, s ohledem na); nebo
4. podmínkovou: *udělám to, pokud budu mít čas; rádi pomůžeme, pokud nám to ostatní povinnosti dovolí* (jestliže, za předpokladu, že).

Nelze přitom přehlédnout, že pro všechny typy vedlejších vět existuje rozsáhlý repertoár dalších spojovacích výrazů, které jsou významově mnohem přesnější. Ty nabízejí možnost jasnějšího, jednoznač-

nějšího a také přehlednějšího způsobu vyjádření, který je čtenářsky mnohem přívětivější. Vedle toho také poskytují možnost pestřejšího stylistického řešení.

Nelze opomenout ani to, že původní užití výrazu *pokud* má zhusta knižní charakter nebo je součástí ustálených obrátů jako *pokud jde o, pokud se týká/týče, pokud je nám známo, pokud vím...* sloužících k vyjádření zřetele. Zatímco však tyto ustálené obraty jsou stále aktuální a běžně se používají, knižní způsob vyjadřování už většinou opouštíme a ve významovém a stylovém užití výrazu *pokud* se posunujeme na mnohem rozsáhlejší teritorium, jehož hranice navíc neustále překračujeme. V současné větné stavbě tak *pokud* vystupuje téměř jako univerzální všelék či zástupný prostředek, kterým se nahrazuje široká paleta jiných, významově přesnějších spojovacích výrazů. Většinou však na úkor významové stránky sdělení a na úkor adresátů textu.

Na typických příkladech se proto dále pokusíme ukázat, kterým spojkám výraz *pokud* v současném jazyce konkuruje nejčastěji, a dát ke zvážení, zda je takovéto univerzální řešení vždy skutečně užitečné a přínosné.

ŽE

(1) *To platí za předpokladu, pokud bude vše připraveno.* (2) *V případě, pokud by k tomu došlo, je třeba postupovat s největší obezřetností.* (3) *K tomu může dojít v případě, pokud teplota překročí uvedenou hranici.*

Je zřejmé, že u uvedených (a podobných) typů by bylo významově adekvátnější použít spojku *že*. Bylo by také možné, ba dokonce žádoucí použít celkově stylisticky vhodnější řešení. Obrat „v případě, pokud“ svědčí buď o stylové neobratnosti či vyjadřovací nedbalosti, anebo naopak o tom, že se autor vědomě snaží vyjadřovat takto komplikovaně nejspíše proto, aby dodal svému sdělení na důležitosti. Přitom by však bylo účelnější raději zaměřit pozornost na významovou stránku sdělení a použít vhodnější spojovací výraz či formulaci, např. (2) *Kdyby k tomu došlo...; Jestliže by k tomu došlo...* = vyjádření podmínky; (3) *K tomu může dojít, když teplota překročí...* = vyjádření času, popř. *jestliže teplota překročí...* = vyjádření podmínky.

JESTLIŽE/-LI

(1) *Pokud to takhle půjde dál, podnik záhy zkrachuje.* (2) *Na co byste neměli zapomínat, pokud chcete být úspěšní.* (3) *Pokud se zranění neošetří, infekce se rychle rozšíří.* (4) *Tlakový spínač uvádí zařízení do bezpečného stavu, pokud tlak klesne pod bezpečnou úroveň.* (5) *Pokud je pracovní činnost složitá, musí být k dispozici pracovní postup.* (6) *Důkazy jsou spolehlivé, pokud existují v listinné podobě.*

Spojky *jestliže*, *-li* slouží k vyjádření podmínky, ke specifikaci okolností nějakého děje. V oblasti odbor-

ného vyjadřování a oficiálního vyjadřování vůbec by proto měly být pro vyjadřování tohoto významu primárním prostředkem. To zajistí, že sdělení bude zcela jasné a jednoznačně interpretovatelné, a zabráni komunikačnímu šumu. Ve stejném významu lze použít i spojkou *když*, u ní však už musíme být obezřetnější, protože ta může stejně dobře fungovat také ve významu časovém. V mnoha případech je tak nezbytné při volbě spojovacího výrazu vycházet z přesného významu sdělení. To je důležité např. u (4), (5) nebo (6).

JESTLIŽE – PAK/POTOM

(1) *Pokud nejsou tyto prostředky k dispozici, potom hrozí značné riziko.* (2) *Pokud bude projekt schválen, pak se rozběhne hned v příštím měsíci.* (3) *Pokud jste si přečetli anotaci hry, pak nemůžete být ničím překvapeni.* (4) *V případě, pokud se nám bude dařit, pak můžeme podnik rozšířit...*

Souvztažné spojení *jestliže – pak* nebo *jestliže – potom* slouží k vyjádření podmínky spojené s nějakým důsledkem a velmi často se používá pro zdůraznění. Obvyklé je zejména v matematice a jejích aplikacích. Jde přitom vždy o vyjádření nějakého zásadnějšího vztahu. Stále častěji se však používá i pro vyjadřování vztahů spíše banálních a jednoduchých, kde už ovšem je poněkud zbytečné a nebývá příliš vhodné ani stylově.

Mechanická nápodoba *pak* vedla k tomu, že se v jazyce rozšířila také souvztažná spojení *pokud – potom* a *pokud – pak*. Ponecháme-li stranou potenciální významové problémy a nejasnosti, jde tu opět buď o snahu dodat jazykovému projevu na důležitosti, anebo o jazykovou a stylistickou nedbalost a neobratnost, nejvýrazněji u (4). Lze to považovat spíše za jakousi manýru než za stylisticky příhodné řešení beroucí v úvahu i adresáty jazykového projevu.

KDYŽ

(1) *Bude pro něj nejlepší, pokud se podřídí většině.* (2) *To lze provádět jen tehdy, pokud jsou výsledky potvrzené.* (3) *Volební lístek je platný jen v případě, pokud jej volič vloží do urny v obálce, kterou dostane ve volební místnosti.*

Jak už bylo řečeno, spojka *když* se používá především pro vyjadřování časového a podmínkového vztahu, přičemž primárně bývá chápána jako časová. Tomu bychom také měli podříditi její užití a vyjadřovat se co možná nejjasněji a nejpresněji. Když se dané významové vztahy vyjadřují pomocí spojovacího výrazu *pokud*, může to mít na významovou stránku sdělení negativní vliv. O obratu „v případě, pokud“ (3) jsme už mluvili. Ten bývá v oficiálním úředním vyjadřování přitomen stále častěji a jen opakovaně ilustruje nepřilíh ideálně zaměřené úsilí zdůraznit závažnost a reprezentativnost sdělení.

KDYBY

(1) *Mohli dosáhnout lepších výsledků, pokud by se lépe připravili.* (2) *Pokud by to přišlo v úvahu, jsme připraveni jednat.* (3) *Pokud by na to upozornil, mohli jsme včas reagovat.*

Také spojka *kdyby* primárně slouží k vyjádření podmínky a je alternativou podmínkových spojek uvedených výše. Pro vyjádření tohoto významového vztahu tedy máme k dispozici dostatečné množství spojovacích prostředků, abychom nemuseli neustále opakovat vágní a významově vyprázdněné *pokud*. Navíc lze všechny tyto alternativní prostředky s výhodou využívat stylisticky, v závislosti na širším kontextu.

STYLISTICKÉ ŘEŠENÍ

Na stylistickou nepatřičnost užití výrazu *pokud* v různých kontextech jsme už upozorňovali. O výrazné stylistické neobratnosti či mechanickém užívání jazykových prostředků a nedostatečné péči o vlastní vyjadřování však umocněně svědčí případy, kdy se *pokud* objevuje v jediné větě (souvěti) hned vícekrát. Takovým textem se pak čtenář prokousává jen se značnými obtížemi a stojí ho to zbytečné množství času a nadměrné úsilí. Jako doklad postačí jediný příklad z oficiálního a široce distribuovaného letáku: *Pokud jste světlejší typ a máte velmi světlé řasy, pak mnohem přirozeněji bude vypadat, pokud na řasy použijete hnědé odstíny řasenky.*

PŘEKLADOVÉ ŘEŠENÍ

Samostatnou a široce rozvětvenou kapitolu představuje užívání výrazu *pokud* v překladech. Tam obvykle figuruje jako ekvivalent pro rozsáhlou a otevřenou množinu významově různorodých spojovacích výrazů, aniž by si překladatel jakkoliv připouštěl možnost, potřebu, anebo dokonce nezbytnost jejich významového rozlišení. – Z rozsahových důvodů však lze na tento problém zde jen upozornit v obecné rovině a apelovat na překladatele, zejména odborných textů, aby věnovali náležitou pozornost nejen odborným názvům a všem plnovýznamovým slovům, která chápou jako klíčová, ale rovněž spojovacím výrazům a dalším zdánlivě jen pomocným a bezvýznamným jazykovým prostředkům, protože také ty mají svůj vliv na vyznění textu a na celkový význam sdělení.

ZÁVĚR

Vše nasvědčuje tomu, že v současném jazyce je *pokud* na jedné straně považováno za jakýsi prestižní výraz, který zvyšuje závažnost jazykových projevů a současně i vážnost a důstojnost jejich autorů. Svědčí o tom nejen mnohé z výše uvedených příkladů, ale třeba také široce sledovaný televizní soutěžní pořad, v němž bývají nejen ústně, ale i písemně pokládány zbytečně problematicky formulované otázky typu

„Co znamená, pokud se někdo vyjadřuje *pregnantně*?“. Na druhé straně funguje *pokud* jako univerzální všelék aplikovatelný namísto stále rozsáhlejšího repertoáru spojovacích výrazů. Jeho popularita neustále narůstá a přestáváme si být vědomi stinných stránek této situace.

Nezapomínejme ani na praxi nesčetněkrát ověřenou skutečnost, že příliš častým opakováním se význam slov postupně stírá a rozplývá, takže vytvářejí spíše jen jakousi slovní mlhu. Z toho pak zákonitě vyplývají četné problémy významové i stylistické. Lhostejno, zda k nim vede falešné jazykové povědomí, anebo vyjadřovací pohodlnost a lhostejnost.

Měli bychom mít také na vědomí, že míra nepřesnosti či neurčitosti, která je přijatelná v běžně mluveném jazyce, již zdaleka není únosná pro oficiální vyjadřování, zejména pro jeho psanou formu. Tam je na místě respektovat požadavek jasnosti, přesnosti a jednoznačnosti vyjadřování a ve vlastním zájmu i v zájmu adresátů jazykového projevu volit vždy

náležitě, významově adekvátní výrazy a formulace. Sdělení jako „*Když, pokud a dokud to tak bude, nemůžeme s tím vůbec nic dělat.*“ se sice tváří zasvěceně a hlubokomyslně, jednoznačně ho však dokážeme interpretovat jen stěží. Jedině snad jako alibismus.

Nadčasovým poselstvím tak stále zůstává, že vyjadřovat se jednoduše, jasně, přesně, výstižně a srozumitelně je předností a nikoliv nedostatkem a vadou na kráse.

Autorka:

PhDr. Věra Vlková, CSc., pracuje jako koordinátorka terminologie a překladu a jazyková expertka v České agentuře pro standardizaci (ČAS) v Praze. Je předsedkyní TNK 114 Terminologie: principy a koordinace a členkou TNK 21 Terminologie v elektrotechnice. Je spoluautorkou Pravidel českého pravopisu.

Kontakt: vlkova@agentura-cas.cz

Novinka v nabídce kurzů ČSJ Úvod do funkční bezpečnosti

Kurz je vhodný pro jakékoliv pracovníky ve vývoji (zejména elektronických) komponent v automotive.

Na kurzu získáte povědomí o všech částech normy ISO 26262, jejích cílech, relevantnosti. Přinese vám ilustraci stěžejních částí normy na reálných příkladech z průmyslu tak, aby mohl účastník znalost ve svém prostředí (v projektu či organizaci) prakticky využít. Dozvíte se, co prakticky aplikace této normy znamená pro typické role ve vývoji, jako jsou projektoví vedoucí, vedoucí pracovníci, vývojáři, testéři atp. (kurz je nicméně všeobecný a nevěnuje se konkrétní jedné roli).

**ČESKÁ
SPOLEČNOST
PRO JAKOST**

Nabídku volných termínů najdete
na webu České společnosti pro jakost
<https://www.csq.cz/vzdelavani>

JAK PUBLIKOVAT V PERSPEKTIVÁCH KVALITY

Základní pokyny pro autory:

Redakce časopisu Perspektivy kvality přijímá původní autorské příspěvky v češtině nebo slovenštině. Zveřejnění již publikovaného článku je možné po dohodě s redakcí. Maximální rozsah článku by neměl překročit 8 normostran textu (12 tis. znaků bez mezer). Zveřejnění většího rozsahu je možné pouze po dohodě s redakcí. Články je nutné předat v elektronické formě na e-mailovou adresu kubla@csq.cz.

Formát podkladů:

- Článek musí být zaslán v dostupném textovém editoru (MS Word), písmem Times New Roman a s jednoduchým formátováním.
- Tabulky a grafy musí být jako samostatné soubory v dostupných editorech (MS Word, MS Excel), případně jako obrázky v tiskové kvalitě ve formátech JPG, TIF nebo EPS. Pro kontrolu mohou být náhledy tabulek a grafů vloženy do textu.
- Obrázky a fotografie zasílejte v elektronické formě jako samostatné soubory ve formátu JPG, TIF, EPS v tiskové kvalitě (rozlišení 300 dpi). Pro kontrolu mohou být náhledy obrázků vloženy i do textu, případně v textu označeno jejich místo.

Každý příspěvek bude posouzen redakcí Perspektiv kvality a o jeho zveřejnění rozhoduje šéfredaktor. Autor bude vždy o rozhodnutí redakce vyrozuměn.

Každý autor publikovaného článku má nárok na autorský výtisk Perspektiv kvality.

Pokud není smluveno jinak, uveřejnění příspěvku není honorováno.

Předáním příspěvku poskytuje autor redakci nevýhradní, bezúplatnou, časově, územně i rozsahově neomezenou licenci k užití příspěvku v časopise Perspektivy kvality, občasníku Be Q!, na internetových stránkách www.csq.cz a sociálních sítích (Facebook, LinkedIn) České společnosti pro jakost. Ostatní záležitosti se řídí zákonem č. 121/2000 Sb., autorský zákon, v platném znění. Podrobnější informace pro autory najdete na www.csq.cz/casopis-perspektivy-kvality/

CENÍK INZERCE A TECHNICKÉ PODMÍNKY PRO INZERENTA

Podmínky k dodání hotových inzerátů:

- Elektronické dodání tiskového souboru ve formátech: PDF, JPG, TIF.
- Rozlišení fotografií: 300 DPI, barva: CMYK, spád: 5 mm, texty: v křivkách.

Objednávku inzerce a podklady posílejte v elektronické podobě na e-mailovou adresu inzerce@csq.cz nebo kubla@csq.cz. Inzerát ke zveřejnění Vám můžeme připravit i "na klíč".

Obchodní podmínky najdete na www.csq.cz/casopis-perspektivy-kvality/

Specifikace	Formát	Barevný inzerát	Počet dodaných časopisů
Titulní a zadní str. obálky časopisu – 1. a 4. str.	170 x 170 mm + spád	40 000 Kč	10 výtisků
Obal – 2. strana	1/1 celá strana	14 000 Kč	10 výtisků
Obal – 3. strana	1/1 celá strana	14 000 Kč	10 výtisků
Vnitřní strana časopisu	1/1 celá strana	11 500 Kč	5 výtisků
	1/2 strany	8 000 Kč	2 výtisky
	1/3 strany nebo 1/4 strany	4 000 Kč, 3 000 Kč	2 výtisky
Reklamní článek	1 strana	9 000 Kč	5 výtisků
Reklamní leták vkládaný dodaný objednavatelem		6 500 Kč	2 výtisky
Generální partnerství pro 1 vydání časopisu (reklama na obalu 1.+4. str. i uvnitř časopisu, reklamní článek)		89 000 Kč	100 výtisků

Uvedené ceny jsou bez DPH

**Pokyny pro certifikaci
v automobilovém průmyslu
podle IATF 16949**

Pravidla pro dosažení a zachování uznání IATF

6. vydání
1. ledna 2025

Pokyny pro certifikaci v automobilovém průmyslu podle IATF 16949

6. vydání, platnost od 1. ledna 2025

Požadavky na implementaci IATF 16949, zde označované jako "Pravidla pro dosažení a zachování uznání IATF", zahrnují kritéria pro uznání certifikačního orgánu, pro proces certifikačního orgánu pro auditování, pro kvalifikaci certifikačních auditorů a pro certifikáty IATF 16949.

Tištěnou publikaci je možné objednat ve vydavatelství ČSJ na **csq.cz/publikace**